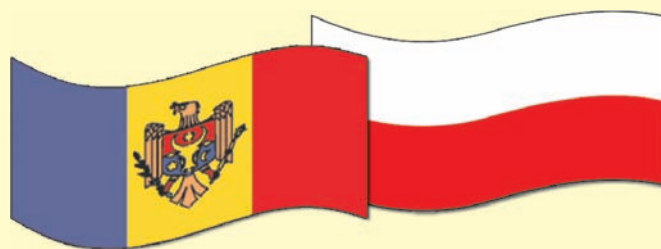

ANNUAL REPORT
Educational Society for Malopolska (MTO)
January – December 2013

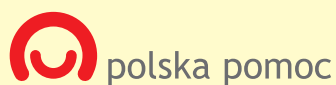

Youth Empowered

*The Project is co-financed by the Polish development cooperation programme 2013
of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland
Programme "Support for Democracy"*

Dniestr, młodzież i demokracja

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

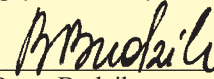
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe (MTO), Nowy Sącz

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych,
Fundacja Solidarności Międzynarodowej,**

Małopolskie Towarzystwo Oświatowe (MTO) od wielu lat pracuje w Mołdowie. Pozostajemy w ścisłym kontakcie z naszymi partnerami nawet kiedy w danym okresie nie prowadzimy tam żadnego projektu. W projekcie „Dniestr, młodzież i demokracja” mogliśmy więc oprzeć się na zdobytym uprzednio doświadczeniu w budowaniu odpowiedzialności społecznej młodych ludzi w krajach przechodzących transformację. Ta wiedza i znajomość terenu okazały się tu szczególnie przydatne, ponieważ omawiany projekt obejmował gminy podlegające rządowi w Kiszyniowie, lecz graniczące z Naddniestrzem. W jego ramach wspieraliśmy młodzieżowe inicjatywy obywatelskie i pomagaliśmy zwykłemu obywatelowi lepiej orientować się w procesie podejmowania decyzji na szczeblu lokalnym.

Szczerze wierzymy, że nasz projekt w istotny sposób przyczynił się do rozwoju demokracji na szczeblu lokalnym oraz powstania społeczeństwa obywatelskiego na mołdawskiej prowincji. Idea uczestnictwa młodych ludzi w procesie demokratyzacji Mołdowy nabrała ostatnio większego znaczenia w świetle postępującego procesu integracji europejskiej. Na obecnym etapie, po podpisaniu w Wilnie układu stowarzyszeniowego z Unią Europejską, tempo koniecznych przemian w ogromnym stopniu zależy do możliwości i chęci społeczeństwa do dokonania tych zmian. Z nadzieją oczekujemy możliwości kontynuacji tego projektu w 2014 roku w rejonie Dubasari i rozszerzenia go na sąsiedni rejon Ialoveni. Dziękujemy Fundacji Solidarności Międzynarodowej za wsparcie naszej pracy w ramach programu „Wsparcie Demokracji” polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2012. Taka pomoc jest szczególnie potrzebna Mołdowie w momencie wkraczania przez nią na długą drogę, prowadzącą do członkostwa w Unii Europejskiej.

Z głęboką wdzięcznością,

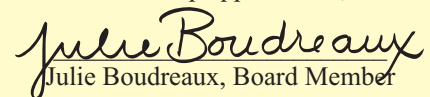
Beata Budzik, prezes

**Ministry of Foreign Affairs,
International Solidarity Foundation,**

The Educational Society of Malopolska (MTO) has a long history of working in Moldova. Close contact with various partners there has remained even when there were no on-going projects. With “Youth Empowered”, MTO was able to build upon past experiences in promoting active citizenship amongst youth in countries in transition. Knowledge gained through long-term contacts and interest in the country was particularly beneficial as the geographic area of focus was the Transnistrian region of Moldova governed by the Chisinau authorities. “Youth Empowered” sought to support citizen initiatives by and of youth as well as to make the average citizen cognizant of the actions of their local government. The first part was achieved by workshops, study visits, consultations and support for community projects, while the second part, focusing on transparency, made council meetings available on a website and in-print and encouraged citizen feedback.

We firmly believe that the “Youth Empowered” project is positively contributing to civil society in rural Moldova. We are very much looking forward to being able to continue this endeavor in a second phase in 2014 which will include another community in the region while continuing to work with the current one. We are grateful for the support of the Solidarity Fund Poland within the framework of “Support for Democracy” Program of the Polish development cooperation in the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland of 2012. Such interest and support is especially crucial as Moldova takes an official, beginning step on the long road to European integration.

With deep appreciation,

Julie Boudreaux, Board Member

We would like to dedicate this annual report to the memory of Judith Hunger who passed away in September 2013. As a Peace Corps volunteer in Nowy Sącz, Judy assisted MTO with public relations and created the design for our promotional materials and annual reports. She generously contributed time, expertise and assistance to MTO for more than a decade. We were always grateful for her ideas and advice. Her enthusiasm, courage and optimism were truly inspirational.

Dniestr, młodzież i demokracja

Projekt ten powstał z inicjatywy dwóch organizacji młodzieżowych: „Indigo” i „Młodzież z Naddniestrza”, które – jako pierwsi klienci – zwróciły się do Centrum Informacyjnego dla samorządów mołdawskich w Ialoveni z prośbą o konsultacje i ułatwienie im kontaktu z polskimi partnerami. Obie te organizacje reprezentują interesy młodzieży mieszkającej po obu stronach Dniestru, na terenach wiejskich 11. gmin rejonu Dubasari, podlegających władzom w Kiszyniowie. W następstwie konfliktu zbrojnego w 1992 roku rejon ten jest podzielony na dwie części, jedna jest kontrolowana przez rząd Mołdowy w Kiszyniowie, a druga – przez samozwańczy rząd Naddniestrza w Tiraspolu. Samo miasto Dubasari znalazło się w tej drugiej części, więc stolica rejonu „na wygnaniu” mieści się obecnie w Koszniczy, gdzie mają siedzibę nasi partnerzy.

W części rejonu Dubasari objętej projektem mieszka ponad 35 000 ludzi i to oni są pośrednimi odbiorcami jego rezultatów w latach 2013 i 2014. Społeczeństwo obywatelskie jest tu słabo rozwinięte i ogólnie rzecz biorąc słabsze, niż w pozostałej części kraju. Jest to rezultat przewlekłego konfliktu z Naddniestrzem. Analizując listę zarejestrowanych tu organizacji pozarządowych: www.dubasari.md/index/ong/0-38 i porównując ją z osiągnięciami III Sektora w regionie można łatwo zauważyć, że bardzo wiele z nich istnieje tylko na papierze lub są to post-sowieckie organizacje, jak związki weteranów, związki zawodowe starego typu, działające według starych zasad i nie wnoszące nic nowego do życia publicznego. Nie ma aktywnych, profesjonalnych organizacji, które mogłyby zająć się rozwiązywaniem palących problemów w rejonie.

Większość obrad władz lokalnych (rad gminnych, czy rady rejonowej) odbywa się bez udziału obserwatorów z zewnątrz, choć jest to dozwolone. Decyzje podejmowane podczas tych obrad są wywieszane na tablicach informacyjnych wewnątrz budynków administracji, co oznacza, że de facto bardzo niewielka ilość obywateli ma do nich dostęp, choć wpływają one na życie codzienne każdego z nich. Świadczy to o małej aktywności obywatelskiej mieszkańców rejonu. Istnieje tylko jedna strona internetowa, podająca aktualne wiadomości. Jest to oficjalna strona Rady Rejonowej: www.dubasari.md. Ta sama instytucja wydaje jedyną w rejonie gazetę „Nowiny Dniestrzańskie”, która powtarza wiadomości ukazujące się na w/w stronie. Oba te źródła podają głównie informacje dotyczące decyzji podejmowanych na szczeblu rejonu. Analogiczne dane dotyczące rad gminnych są trudne do zdobycia i niejasne.

W tej sytuacji postanowiliśmy pojąć próbę aktywizacji mieszkańców rejonu i wzmocnienia III Sektora. Wspólnie ze stowarzyszeniami „Indigo” i „Młodzież z Naddniestrza” oraz Radą Rejonu Dubasari przeprowadziliśmy kompleksowy program szkoleń i wizytę studyjną w Polsce, które dały szansę młodym ludziom z tych rolniczych terenów stania się lokalnymi liderami. Pomogliśmy im zebrać wokół siebie grupy współobywateli, które zaczynają rozwiązywać lokalne problemy własnymi rękami, stworzyliśmy nowoczesny system komunikacji mieszkańców z władzą, zachęcamy do zakładania nowych NGO.

Celem tego modułowego, dwuletniego projektu jest rozwój demokracji lokalnej w rejonach Dubasari i Ialoveni. W szczególności:

1. Zwiększenie aktywnego uczestnictwa obywateli w życiu publicznym.
2. Upowszechnianie metod dobrego rządzenia i przejrzystości działań lokalnej administracji zgodnie z zasadami demokracji i standardami obowiązującymi w Unii Europejskiej.
3. Wzmocnienie umiejętności liderskich młodych ludzi z wiejskich terenów wschodniej Mołdowy.
4. Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju społeczności lokalnej oraz rozwoju III Sektora.
5. Rozwój nowych form komunikacji społecznej przy wykorzystaniu technik informatycznych.
6. Zaznajomienie obywateli rejonów Dubasari i Ialoveni z rolą i działalnością organizacji pozarządowych w Polsce, jako kraju należącego do UE.

Współpraca z partnerami mołdawskimi układała się znakomicie. Wszystkie działania odbyły się zgodnie z planem. Młodzi uczestnicy byli bardzo zaangażowani i poważnie potraktowali swoje zobowiązania. W rezultacie:

- W Koszniczy powstał tzw. „Open Office” - pomieszczenie służące do pracy organizacji młodzieżowych i grup nieformalnych, utworzonych w trakcie niniejszego projektu oraz do prowadzenia projektu: „Przejrzystość władz lokalnych”. W Open Office pracują również młodzi ludzie zatrudnieni przez radę rejonu Dubasari do organizowania dla młodzieży rozmaitych spotkań, debat, szkoleń, itp. Odbywają się tu także regularne spotkania grup pracujących w terenie.
- 26 młodych ludzi zostało przeszkolonych w korzystaniu z „nowych mediów”, tzn. używaniu

Internetu, Facebooka, tworzeniu blogów oraz korzystaniu z portali społecznościowych i innych form komunikacji społecznej.

- Powstała strona internetowa projektu (bieżące informacje, zdjęcia, blog) w 3 językach: rumuńskim, polskim i angielskim www.ye.org.md oraz strona projektu „Przejrzystość władz lokalnych” www.decidetu.md.
- Powstało 11 grup nieformalnych, które na swoim terenie realizują własne, małe projekty.
- Nowa organizacja młodzieżowa, utworzona przez uczestników projektu jest gotowa do rejestracji.

Szkoła młodych liderów.

Na początku maja rozpoczęliśmy nasz projekt Szkoła Młodych Liderów, która miała miejsce w Koszniczy nad Dniestrem. Wzięło w niej udział 106 młodych mieszkańców wsi położonych w rejonie Dubasari. Celem było zaznajomienie uczestników z pracą władz lokalnych; wytłumaczenie wpływu, jaki na ich życie mają decyzje podejmowane przez te władze oraz pokazanie rozmaitych możliwości uczestnictwa w życiu publicznym (np. poprzez działanie w organizacjach pozarządowych). Gościem specjalnym był Grigore Policinschi, przewodniczący Rady Rejonu Dubasari, który podkreślił wagę tego projektu, podziękował Polskiemu partnerowi i sponsorowi oraz zadeklarował wsparcie inicjatyw lokalnych, powstałych w rezultacie projektu. W spotkaniu wzięli także udział sołtysi wsi Corjova i Pirita.

Rozpoczynamy z wielkimi nadziejami

Uczestnicy w ciągu tych dwóch bardzo intensywnych dni mieli okazję pracować w czterech mniejszych grupach oraz prowadzić bezpośrednie rozmowy z sołtysami wsi Oxentea i Molovata oraz z czterema kierownikami wydziałów Rady Rejonu Dubasari. W trakcie tych spotkań padło wiele pytań i wiele z nich doczekało się rzetelnej odpowiedzi.

Dzień pierwszy zakończyły występy amatorskiej grupy młodych artystów, którzy dali pokaz pieśni i tańców, zarówno ludowych jak i nowoczesnych.

Popołudnie drugiego dnia poświęcone było zajęciom pod nazwą „Przyjaźń czyni nas mocniejszymi”. Polegały one na utworzeniu z wolontariuszy 6-osobowych grup (3 chłopców i 3 dziewczęta), każda musiała składać się z mieszkańców co najmniej 3 różnych wsi. Powstało 7 takich grup, które następnie rywalizowały w różnych formach sportowych. Zarówno uczestnicy tych zawodów, jak i publiczność złożona z pozostałej młodzieży świetnie się bawili. Celem tych zajęć było tworzenie i wzmacnianie więzi pomiędzy mieszkańcami różnych wsi oraz pokazanie, jak można zgodnie działać we wspólnym interesie. I cel ten został osiągnięty w 100%.

W wielu małych grupach zabieramy się do pracy

Warsztaty dla młodych przywódców lokalnych w rejonie Dubasari.

Na przełomie maja i czerwca odbyły się warsztaty dla grupy 26 osób wybranych po zakończeniu Szkoły Młodych Liderów i reprezentujących 10 miejscowości rejonu Dubasari. Dwie trenerki MTO, Julie Boudreaux i Ala Derkowska, poprowadziły te zajęcia. Odbywały się one w Koszniczy, w ośrodku wypoczynkowo-konferencyjnym położonym w pięknym ogrodzie tuż nad brzegiem Dniestru, gdzie wszyscy mieszkaliśmy i pracowaliśmy. Ponieważ ośrodek ten dorabia sobie jako Dom Weselny, więc zajęcia odbywały się w niezwyklej scenerii. Pracowaliśmy w dużej sali udekorowanej białym atłasem, kwiatami i wstążkami, więc czuliśmy się wyjątkowo.

Plan zajęć:

Przygotowanie uczestników do pracy w grupach nieformalnych metodą Public Achievement (PA). Jest to program, który w bardzo praktyczny i naturalny sposób pomaga młodym ludziom stać się aktywnymi obywatelami, zaangażowanymi w rozwiązywanie problemów społecznych. Przekonują się, że grupa ludzi zdecydowana podjąć dobrze zaplanowaną akcję może trwale zmienić na lepsze zastaną sytuację i mieć ważny wpływ na decyzje dotyczące ogółu. Program ma na celu pomoc młodzieży

w dokonaniu widocznych zmian w ich otoczeniu i dziedzinach, które ONI uważają za ważne oraz wyrobienie umiejętności dostrzegania, analizowania i rozwiązywania problemów.

- Anatomia projektu - Jak tworzyć projekt, ułożyć do niego realistyczny budżet, wprowadzić go w życie, krytycznie ocenić rezultaty oraz sporządzić rzetelny raport merytoryczny i finansowy. Jak informować lokalną społeczność o naszej pracy i zachęcać do współdziałania.
- Rola organizacji pozarządowych i sposoby ich działania.
- Statut org. pozarządowej - jak go konstruować i co jest w każdym statucie najważniejsze.
- Prawne aspekty rejestracji nowej organizacji pozarządowej.

Pozatym byłyby prowadzone konsultacje poszczególnych inicjatyw oraz indywidualne konsultacje dotyczące nowych pomysłów na działania lokalne.

Aktywistki z Dorotcai

Mieliśmy gości. Zjawili się prezesi obu organizacji partnerskich: „Indigo” i „Młodzież z Naddniestrza”, którzy przedstawili uczestnikom zakres działań tych organizacji. Przybył również pan Grigore Policinski, przewodniczący rejonu Dubasari, który publicznie potwierdził swe zainteresowanie i wsparcie dla projektu. Ostatniego dnia przyjechał pan Krzysztof Kolanowski, dyrektor założonego przez FSM Centrum Informacyjnego dla Władz Lokalnych w Ialoveni, który nie tylko monitorował przebieg warsztatów, lecz także włączał się czynnie w konsultacje grupowe i indywidualne. Bardzo dziękujemy za tę wizytę.

Oprócz prowadzenia zajęć trenerki MTO odwiedziły poszczególne miejscowości, żeby na własne oczy zobaczyć, w jakich warunkach żyją uczestnicy projektu oraz ocenić realność ich wstępnych inicjatyw. Po takiej wizycie niektóre z pomysłów uległy zmianie. Po zakończeniu zajęć w Koszniczy trenerki MTO odwiedziły ambasadę RP w Kiszyniowie i spotkały się z ambasadorem na dłuższej rozmowie, w której

przedstawiły przebieg projektu i plany na przyszłość. Pan ambasador wyraził szczerze zainteresowanie i zadeklarował wszelką pomoc ze swej strony. Dziękujemy!

Julie Boudreaux i pan Ambasador RP

Praca społeczna uczestników w miejscach ich zamieszkania

Po powrocie do miejsc swego zamieszkania młodzi ludzie zgromadzili wokół siebie współmieszkańców, podzielili się wiedzą i inspiracją, jaką wynieśli z warsztatów i konsultacji i rozpoczęli wspólne planowanie swych przyszłych projektów. Przyglądali się uważnie życiu w swojej gminie, dyskutowali nad problemami, mierzyli siły na zamiary. Często pierwsze pomysły ulegały zmianom. Zmagali się z realiami, zbierali dane oraz próbowali oszacować koszty wdrażania swych projektów. Próbowali również zidentyfikować sojuszników, znaleźć lokalnych sponsorów i zmobilizować wolontariuszy do pracy w projekcie.

Warsztaty nt. komunikacji społecznej.

Mając na uwadze, iż jednym z rezultatów projektu ma być utworzenie strony internetowej pokazującej proces podejmowania decyzji przez lokalne władze oraz strona internetowa niniejszego projektu, spora część warsztatów, w których wzięło udział 23 młodych ludzi, poświęcona była pracy w małych grupach nad strukturą tych stron. Najbardziej ożywione dyskusje odbywały się podczas tworzenia odpowiedniej nazwy domeny. Uczestnicy wykazali się inwencją i uzbierało się kilka naprawdę interesujących propozycji.

Planowaliśmy po 4 godziny zajęć każdego dnia, ale młodzież tak bardzo zaangażowała się w pracę, że ostatecznie pierwsze dwa warsztaty przeciągnęły się o dwie godziny dłużej. Najbardziej cieszy nas fakt, iż po zakończeniu warsztatów „Indigo” otrzymało sporo e-maili zawierających kolejne sugestie, rady i komentarze dotyczące planowanych stron internetowych.

Wizyta studyjna i warsztaty w Polsce.

We wrześniu 16 młodych ludzi z 10 gmin rejonu Dubasari gościło w Polsce. Podczas pobytu w Nowym Sączu uczestnicy brali udział w warsztatach na temat Public Relations, zarządzania czasem oraz rozmaitych programów dla młodzieży w Unii Europejskiej, omówiono sposoby zarządzania projektem, analizy projektu (SWOT) i zdobywania funduszy na wprowadzenie go w życie. Zostały wspólnie przeanalizowane małe, lokalne projekty przygotowane przez uczestników. Trenerki MTO prowadziły wielogodzinne, indywidualne konsultacje tych projektów, zwracając szczególną uwagę na prawidłowo skonstruowany, rzetelny budżet.

Konsultacje inicjatyw lokalnych

Uczestnicy mieli także okazję zapoznać się z działalnością kilku różnych org. pozarządowych w Nowym Sączu, odnoszących sukcesy w rozmaitych dziedzinach (np. wolontariat młodzieżowy, opieka nad niepełnosprawnymi, bezdomni, Uniwersytet III wieku) oraz odwiedzić redakcje lokalnych mediów („Sądeczanie” - regionalna gazeta internetowa; RTV - lokalna telewizja kablowa).

Wizyta w redakcji „Sądeczanie”

Młodzi Mołdawianie zwiedzili Nowy Sącz, Kraków oraz odbyli krótką, lecz intensywną wycieczkę w góry.

Z ich komentarzy wynika, iż są zachwyceni Polską, wiele się nauczyli i wyjeżdżają pełni entuzjazmu. Już wiemy, że po powrocie do kraju, zainspirowani do pracy nad swymi małymi projektami, ci młodzi ludzie skutecznie realizują swoje przedsięwzięcia. Wszystkie inicjatywy otrzymały wsparcie finansowe.

Praca grup nieformalnych.

Warsztaty w Koszniczy oraz warsztaty i wizyta studyjna w Polsce miały zainspirować młodych ludzi do pracy nad swymi małymi projektami. W efekcie powstało 11 lokalnych projektów oraz jeden o zasięgu rejonowym:

1. Dorotcaia: Zamieszкана przez 3000 obywateli miejscowość ta nie ma obecnie żadnego miejsca odpowiedniego do spędzania przez młodzież wolnego czasu. W konsekwencji konfliktu zbrojnego w 1992 roku lokalna szkoła jest popołudniami zajęta przez uczniów dojeżdżających z Grigoriopola (Naddniestrze). Projekt polega na zagospodarowaniu zaniedbanego parku w centrum i udostępnieniu go mieszkańcom;

Mieszkańcy pomagają ułożyć chodniki w parku

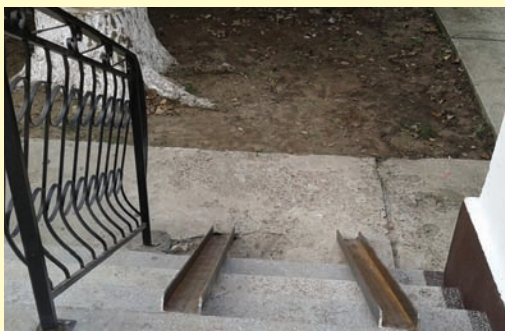
2. Holercani: Uświadczenie ludziom problemów rodzin dzieci z zespołem Downa, teatrzyk dla i z udziałem tych dzieci, zorganizowanie grupy wolontariuszy do ciągłej pracy z tymi dziećmi;

Wręczenie dyplomów w ulicznym konkursie integracyjnym

3. Cocieri: W lokalnym liceum na 300 uczniów jest około 30 osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym dwie osoby na

wózkach inwalidzkich. Projekt polega na dostosowaniu budynku szkoły do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz na uświadamianiu i uwrażliwianiu społeczności na problemy osób niepełnosprawnych;

Nowa barierka i podjazd dla wózków inwalidzkich

polega na uporządkowaniu parku, ustawieniu w nim ławek, koszy na śmieci, udostępnieniu go mieszkańcom i stworzeniu w ten sposób otwartej przestrzeni do rozwoju życia społecznego i obywatelskiego;

Tak wygląda ten park dzisiaj

4. Molovata: Uwrażliwienie mieszkańców na problem czystości w mieście. Ustawienie 25 koszy na śmieci na głównej ulicy, wokół Domu Kultury i w parku oraz przeprowadzenie nieformalnych seminariów na tematy ekologiczne;

Dyskusja z młodzieżą na temat czystości we wsi

7. Cosnita: Zaopatrzenie biblioteki miejscowego liceum w niezbędne podręczniki oraz arcydzieła literatury klasycznej i współczesnej, organizowanie recitali poetyckich i konkursów czytelniczych oraz zajęć pozalekcyjnych dla najmłodszych uczniów;

Dzieci nie mogą się nacieszyć nowymi książkami

5. Molovata Noua: Wyposażenie placu zabaw przy lokalnym przedszkolu, którego budynek został właśnie wyremontowany, celem zapewnienia właściwych warunków do rozwoju dzieci w duchu współpracy i aktywności na świeżym powietrzu;

Nowe elementy placu zabaw, utworzonemu dzięki projektowi

8. Cosnita i Pirita: Wsparcie inicjatywy kobiet: „Klub młodych matek”. W tym klubie kobiety na 3.letnim urlopie macierzyńskim będą mogły spotykać się, wymieniać doświadczenia, odpoczywać, wspierać się nawzajem i planować dalsze działania. Projekt pomoże wyposażyć pomieszczenie klubu oraz plac zabaw dla maluchów;

Ojcowie przy budowie placu zabaw dla maluchów

6. Corjova: Miejsce liceum mieści się w dawnym sanatorium ze wspinałym dostępem do Dniestru i niegdyś pięknym, lecz obecnie bardzo zaniedbanym parkiem otaczającym szkołę. Projekt

9. Pirita: Jest tu klub z dużymi osiągnięciami w sportach walki udostępniany bezpłatnie wszystkim chętnym. Jest on jednak bardzo słabo wyposażony, więc niezbyt atrakcyjny. Projekt polega na uzupełnieniu niezbędnego sprzętu i akcją promującą sport, jako zdrowy styl życia;

Członkowie klubu dumni z nowego sprzętu

10. Ustia: Jest tu lokalna orkiestra, w której gra około 30 młodych ludzi. Bardzo stare i zużyte instrumenty nie przyciągają nowych talentów. Zakup kilku instrumentów, reorganizacja zespołu muzyki poważnej w którym grają dzieci i młodzież oraz organizowanie koncertów ma podnieść kulturę muzyczną i dumę mieszkańców;

Mamy nowe instrumenty. Super!

11. Grigoriopol: Objęcie opieką sierot z lokalnego domu dziecka, zaopatrzenie go w materiały edukacyjne, zorganizowanie zawodów sportowych między sierotami, a uczniami miejscowej szkoły i rozpoczęcie programu „Starszy brat, starsza siostra”.

Gry edukacyjne w prezencie dla dzieci z domu dziecka

Duży projekt „Przejrzystość władz lokalnych” polega na rejestrowaniu obrad władz gmin i publikowaniu

ich na specjalnie utworzonej, interaktywnej stronie internetowej: www.decidetu.md (Decide tu = Ty decydujesz) oraz w regularnie rozprowadzanych biuletynach celem zapewnienia przejrzystości podejmowanych decyzji i ułatwienia mieszkańcom dialogu z władzami.

„Open office”, nowe miejsce pracy organizacji młodzieżowych i grup nieformalnych

W roku 2014, nie zaprzestając pracy w rej. Dubasari, mamy zamiar rozszerzyć działania na sąsiedni rejon Ialoveni (98 tys. mieszkańców). Podobny system komunikacji społecznej już tam istnieje: www.ialovenionline.md, lecz aktywność mieszkańców wsi pozostawia wiele do życzenia. W 13 gminach tego rejonu chcielibyśmy powtórzyć program potrzebnych tam szkoleń, oraz zorganizować wizytę studyjną w Polsce, a także pomóc w tworzeniu nieformalnych grup pracujących w każdej gminie nad rozwiązaniem lokalnych problemów. Uczestnicy projektu z rejonu Dubasari będą dzielić się swym świeżo nabytym doświadczeniem z rówieśnikami w rejonie Ialoveni.

Wizyta obu koordynatorów regionalnych w Nowym Sączu. Grudzień 2013.

Mamy nadzieję, że po dwóch latach pracy ta część Mołdowy stanie modelem aktywności obywatelskiej dla reszty kraju, a w szczególności dla jego biednych, wiejskich terenów, położonych daleko od stolicy.

Projekt jest współfinansowany przez Fundację Solidarności Międzynarodowej w ramach programu „Wsparcie Demokracji” polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2013. Serdecznie dziękujemy sponsorom nie tylko za wsparcie finansowe, lecz także za ich szczere zainteresowanie przebiegiem projektu.

Tineri abilitați.

Două organizații de tineret, Indigo și Tinerii din stînga Nistrului, au inițiat acest proiect prin înaintarea către Centrul de Informare a Autorităților locale din Moldova localizat în raionul Ialoveni, solicitând asistență consultativă și ajutor în stabilirea contactelor cu parteneri din Polonia. Ambele organizații reprezintă interesul tinerilor care locuiesc în zona rurală a 11 localități de pe ambele maluri ale râului Nistru din raionul Dubăsari, administrate de autoritățile de la Chișinău. Ca rezultat al conflictului militar din 1992, raionul Dubăsari este divizat în două părți. O parte este administrată de către autoritățile moldovenești de la Chișinău, iar altă parte, inclusiv orașul Dubăsari, este de facto controlată de autoritățile separatiste din Transnistria, cu centrul la Tiraspol. Capitala raionului în exil și Consiliul raional Dubăsari sunt amplasate în satul Coșnița, unde își au sediul și organizațiile noastre partenere.

Raza de impact a proiectului acoperă întreaga populație a raionului Dubăsari, care numără circa 35000 locuitori, acești rezidenți fiind beneficiarii indirecti ai proiectului pentru anii 2013 și 2014. Societatea civilă este mai puțin dezvoltată și la general mai slabă aici decît în alte părți ale țării, ceea ce este un efect secundar al conflictului cronic din Transnistria. Analizînd lista organizațiilor nonguvernamentale din raion (www.dubasari.md/index/ong/0-38), și comparînd numărul ONG-urilor cu rezultatele Sectorului Trei în această regiune, putem cu ușurință remarca faptul că aceste organizații există doar pe hîrtie, deoarece sunt similare celor post-sovietice (spre exemplu organizații de veterani) sau uniuni comerciale inutile. În regiune practic nu există organizații profesioniste active care ar fi în stare să facă față problemelor urgente din raion.

Majoritatea ședințelor autorităților locale (consiliile locale și raionale) sunt desfășurate în lipsa unor observatori externi deși astfel de observatori sunt admiși la întruniri. Deciziile luate în cadrul acestor întruniri sunt afișate pe panourile informative din interiorul clădirilor administrative, ceea ce înseamnă că doar o parte mică de cetățeni are acces la informații cu privire la deciziile care influențează viața cotidiană a comunității lor. Există o singură pagină web care prezintă informații și noutăți actuale din raion. Este pagina oficială a Consiliului raional Dubăsari: www.dubasari.md. Aceeași instituție produce și unicul ziar din regiune, buletinul informativ Noutăți Nistrene, publicație periodică care reflectă aceeași informație ca și pagina web. Ambele surse oferă în mod prioritar informațiile despre procesul decizional și acțiunile de nivel raional. Informații analogice cu privire la consiliile locale sunt vagi și greu de găsit.

Avînd această situație am decis să facem o încercare de a implica locuitorii raionului în întărirea Sectorului Trei. Împreună cu Indigo și Tinerii din Stînga Nistrului precum și Consiliul raional Dubăsari, am desfășurat un ciclu complex de traininguri și o vizită în Polonia, care a oferit tinerilor din localitățile rurale implicate în proiect o șansă de a deveni lideri. I am ajutat să mobilizeze grupe de con-cetățeni, care la rîndul lor au început să rezolve anumite probleme locale de sinestătător. Am creat pentru cetățeni un sistem modern de comunicare cu autoritățile șiș am încurajat tinerii să creeze noi ONG-uri.

Scopul acestui proiect de doi ani este de a dezvolta democrația locală în raioanele Dubăsari și Ialoveni, și în special:

1. Majorarea participării active a cetățenilor la viața publică;
2. Răspîndirea practicilor de bună guvernare și promovarea transparenței activităților organelor administrației publice locale conform principiilor democratice și standardelor Uniunii Europene.
3. Dezvoltarea calităților de lideri a tinerilor din localitățile rurale din Estul Moldovei.
4. Susținerea inițiativelor locale de dezvoltare a comunităților și a Sectorului Trei.
5. Dezvoltarea noilor forme de comunicare socială utilizînd tehnologiile informaționale.
6. Informarea cetățenilor raioanelor Dubăsari și Ialoveni despre rolul și activitățile organizațiilor non-guvernamentale din Polonia, țară membru a UE.

Cooperarea cu partenerii din Moldova a fost excelentă. Toate activitățile au fost realizate conform planului stabilit. Tinerii participanți au fost foarte activi și responsabili. Ca rezultat:

- În Coșnița a fost creat așa numitul „Oficiu Deschis”, ce are ca misiune oferirea unui spațiu de lucru organizațiilor de tineret și grupurilor neformale create în cadrul proiectului, precum și implementarea subproiectului privind transparența activității autorităților locale. Oficiul Deschis este și un spațiu de lucru oferit tinerilor din cadrul Consiliului raional Dubăsari pentru a organiza diverse întruniri, dezbateri, traininguri, etc. pentru tineri. Adicional, întrunirile regulate a grupurilor de lucru au loc la Oficiul Deschis.
- 23 tineri au fost instruiți în utilizarea New Media, ex. internet, bloguri, rețelele de socializare (precum Facebook etc.), și alte forme de comunicare socială.

- Au fost lansate două pagini web: pagina electronică a proiectului în trei limbi (Română, Polonă și Engleză) www.ye.org.md și o pagină web a subproiectului privind transparența autorităților locale: www.decidetu.md.
- Au fost formate 11 grupe informale, care tind să implementeze propriile lor micro-proiecte.
- O nouă organizație obștească, creată de către participanții la proiect, este gata pentru a fi înregistrată.

Oficiul Deschis

Școala Tinerilor Lideri

Prima etapă a proiectului a fost Școala Tinerilor Lideri, care a avut loc la Coșnița, pe malul râului Nistru, la începutul lunii mai. 106 tineri, locuitori ai satelor raionului Dubăsari au participat la activitate. Misiunea Școlii Tinerilor Lideri a constat în informarea participanților despre activitatea autorităților locale, explicarea influenței deciziilor luate de aceste autorități asupra vieții cetățenilor de rând și prezentarea diverselor modalități de a participa la viața publică (ex. prin intermediul asociațiilor obștești). Oaspete de onoare a ciclului de traininguri a fost dl. Grigore Policinski, președintele raionului Dubăsari, care a remarcat importanța proiectului, a mulțumit partenerilor și sponsorului Polonez și a declarat susținerea sa pentru inițiativele locale care vor apărea ca rezultat al proiectului. Primarii localităților Pîrîta și Corjova au participat și ei la eveniment.

Un cuvînt de salut din partea președintelui raionului Dubăsari, dl Grigore Policinski

În timpul acelor două zile intense, participanții au lucrat în patru grupe pentru a realiza interviuri cu primarii de Oxentea și Molovata și cu conducătorii a patru departamente din cadrul Consiliului raional Dubăsari. Au fost date multe întrebări și oferite multe răspunsuri oneste.

Prima zi a fost înfrumusețată de un grup de tineri artiști amatori, care au interpretat cîntece populare și moderne precum și au prezentat diverse dansuri. După-amiaza celei de-a doua zi a fost dedicată unei serii de jocuri intitulate „Prietenia ne face mai puternici”. Voluntarii au format 7 echipe a câte 6 persoane (trei băieți și trei fete), echipe care includeau obligatoriu locuitori a cel puțin 3 sate diferite. Echipele au rivalizat în diverse discipline sportive. Atît participanții la competiție cît și spectatorii (restul participanților la eveniment), s-au distrat pe cînte. Obiectivul atelierului de lucru a constat în fortificarea relațiilor dintre tinerii locuitori ai satelor și de a demonstra că se poate lucra împreună pentru un bun comun. Obiectivul a fost în totalitate atins.

Anunțarea învingătorilor concursului „Prietenia ne face mai Puternici”

Atelierele de lucru pentru tinerii lideri din raionul Dubăsari.

La sfîrșitul lunii mai și începutul lui iunie, în satul Coșnița au fost desfășurate ateliere de lucru pentru 26 tineri selectați din cadrul participanților la Școala Tinerilor Lideri. Participanții la atelierele de lucru au reprezentat 10 localități ale raionului Dubăsari. Atelierele de lucru au fost conduse de doi moderatori ai MTO, dna Julie Bordeaux și Ala Derkowska. Acestea au fost realizate în incinta Centrului de Odihnă pentru Copii și Tineret „Prietenia” localizat pe malul râului Nistru, unde atît participanții cît și moderatorii au locuit și lucrat împreună.

Participanții au fost instruiți pentru a putea lucra în grupuri informale, utilizînd metoda „Public Achievement” (PA). Acest program ajută, într-un mod foarte practic și natural, ca tinerii să devină cetățeni activi, angajați în soluționarea problemelor sociale. Ei ajung să înțeleagă că un grup de oameni care decid

să acționeze într-un mod bine planificat, pot schimba efectiv situația curentă și pot influența semnificativ deciziile de ordin general. Scopul programului este de a ajuta tinerii să ia decizii vizibile în mediul lor local și în domeniile pe care aceștia le consideră importante. Aceasta totodată îi ajută să-și dezvolte abilitățile de identificare, analiză și rezolvare a problemelor. Alte subiecte adresate în timpul atelierelor au inclus:

Ana și Maria din Molovata Nouă, lucru în grup în cadrul activității „Public Achievement”

- Anatomia proiectului. Cum să dezvolți și implementezi un proiect cu un buget realistic, cum să evaluezi un proiect și să crezi un raport financiar și narativ adecvat. Cum să informezi comunitatea locală despre propriul lucru și cum să încurajezi cooperarea.
- Rolul organizațiilor non-guvernamentale și cum operează acestea
- Statutul unei organizații non-guvernamentale. Cum să elaborezi un statut și care sunt cele mai importante componente ale sale.
- Aspecte legale a înregistrării unei organizații non-guvernamentale.

Au avut loc și consultații referitor la inițiativele individuale precum și ideile noi pentru acțiuni locale.

I-am avut ca oaspeți pe președinții ambelor organizații partenere, Indigo și Tinerii din stînga Nistrului, care au prezentat scopurile activităților organizațiilor lor. Dl Grigore Policinschi, președintele raionului Dubăsari, a sprijinit și susținut public proiectul. În ultima zi a atelierului de lucru, am fost vizitați de către dl Krzysztof Kolanowski, directorul Centrului de Informare al Autorităților Locale din Ialoveni, fondat de Fundația pentru Solidaritate Internațională din Polonia. Domnul Kolanowski nu doar a monitorizat atelierul de lucru dar și a participat activ în cadrul consultațiilor individuale. Dorim să îi mulțumim atât pentru prezență cât și pentru ajutorul acordat.

Moderatorii MTO nu numai au desfășurat trainingurile, dar au și vizitat localitățile implicate în

proiect pentru a vedea condițiile de trai a participanților și a testa fezabilitatea inițiativele lor inițiale. După vizitele pentrecute, unele idei au fost modificate. La finalul atelierelor de lucru de la Coșnița, moderatorii MTO au vizitat Ambasada Poloniei de la Chișinău, unde au prezentat proiectul și planurile de viitor a participanților Domnului Ambasador al Republicii Polone. Excelența sa și-a exprimat sincerul interes pentru proiect și a ne-a asigurat ca avem susținerea Dumnealui. Vă mulțumim!

Dl Krzysztof Kolanowski , director CIAL și dl Sergiu Grigoriev, președintele AO “Indigo”

Planificarea inițiativelor în comunitățile locale.

După întoarcerea acasă, tinerii au mobilizat grupuri de oameni pentru a împărtăși cunoștințele și inspirațiile obținute în timpul consultațiilor și atelierelor de lucru. Următorul pas a fost planificarea, împreună cu grupurile formate, a noi proiecte pentru viitor. Tinerii au monitorizat atent viața comunităților din care fac parte, au discutat problemele și au evaluat resursele, capacitățile și competențele disponibile pentru intențiile lor. De multe ori ideile inițiale au trebuit să fie modificate. Ei au analizat situația reală, au adunat informații și au încercat să estimeze costurile de implementare a proiectelor sale. Totodată tinerii au încercat să-și identifice partenerii , să găsească sponsori locali și să implice voluntari în inițiativele lor.

Ateliere de lucru privind comunicarea socială.

Avînd în vedere că unul din rezultatele anticipate ale proiectului era crearea atât a unui website care să prezinte procesul decizional al autorităților locale cît și o pagină web a proiectului, o parte semnificativă a atelierelor privind comunicarea socială a fost dedicată lucrului în grup. 23 de tineri, au dus dezbateri în grupuri mici și au decis asupra structurii finale a paginilor web. Cele mai aprinse discuții au avut loc în procesul de creare a numelui de domeniu. Participanții au fost foarte creativi și au venit cu multe idei foarte interesante.

Inițial, ateliere de lucru au fost planificate pentru 4 ore în fiecare zi, dar tinerii s-au implicat atât de activ încît

primele două activități au fost extinse cu 2 ore fiecare. După două zile intense de muncă, participanții erau deja în stare să folosească astfel de unelte electronice precum e-mailul, Skype, Facebook, YouTube și Skydrive. Am fost plăcut surprinși să aflăm că după atelierul de lucru, Indigo a primit numeroase emailuri cu sugestii, comentarii și sfaturi referitoare la noile pagini web.

Vizita de studiu și atelierul de lucru din Polonia.

Atelierul de lucru pot fi foarte clare, mai complicate, captivante... dar și plictisitoare

În septembrie, 16 tineri din 10 localități a raionului Dubăsari au vizitat Polonia. În timpul vizitei la Nowy Sacz, aceștia au participat la atelierul de lucru privind relațiile cu publicul, managementul timpului, precum și diverse programe pentru tinerii din UE. Participanții au învățat cum să gestioneze proiecte, cum să realizeze analize de proiecte (SWOT) și cum să atragă fonduri pentru implementarea proiectului. Tinerii au lansat propriile lor microproiecte locale. Moderatorii MTO au petrecut multe ore lungi de consultări individuale, oferind atenție în particular fezabilității bugetelor de proiect.

Participanții au avut și șansa să învețe despre scopul activităților unui șir de organizații non-guvernamentale din Nowy Sacz, specializate domenii precum voluntariatul tinerilor, îngrijirea persoanelor cu dizabilități, persoanele fără adăpost sau universitatea persoanelor de vârstă a treia. Ca activități adiționale, au fost organizate vizite la oficiile ziarului online local Șădeczanin și televiziunea prin cablu RTV.

Tinerii din Dubăsari în vizită la întreprinderea de televiziune prin cablu RTV, Nowy Sacz

Tinerii Moldoveni au avut ceva timp pentru excursii la Nowy Sacz și Krakow și au mers și pentru o plimbare la munte. Feedback-ul lor arată că toți tinerii au rămas impresionați de Polonia, că au învățat foarte multe și că s-au întors acasă cu o doză enormă de entuziasm. Știm că inspirația acestor tineri, obținută în timpul lucrului asupra microproiectelor lor în Polonia, a avut deja ca rezultat acțiunile lor curente din Moldova. 11 proiecte au obținut suport financiar.

Lucrul grupelor informale.

Scopul atelierelor de lucru din Coșnița și a vizitei în Polonia a fost de a inspira tinerii să vină cu idei de microproiecte, asupra cărora să lucreze în viitorul apropiat. Ca rezultat au fost lansate 11 proiecte locale și unul regional:

1. Doroțcaia: Cu o populație de circa 3000 locuitori, satul Doroțcaia nu dispune de un loc unde tinerii ar putea să-și petreacă timpul liber. Ca rezultat al conflictului armat din 1992, școala din comunitate în a doua jumătate a zilei găzduiește clasele elevilor din Grigoriopol (Transnistria). Scopul proiectului este de a revitaliza parcul neglijat din centrul localității prin deschiderea acestuia publicului.

Primii pași pe viitoarea alee din parcul satului Doroțcaia

2. Holercani: Scopul acestui proiect este de a sensibiliza comunitatea locală asupra problemelor trăite de familiile cu copii cu sindromul Down. Proiectul urmărește ca voluntarii din comunitate să participe constant la îngrijirea acelor copii. Totodată proiectul oferă ore de artă și cultură pentru copiii beneficiari.

Un panou improvizat pentru desenele făcute de copiii din Holercani

3. Cocieri: În liceul din localitate, printre cei circa 300 de elevi există 30 de copii cu cerințe educaționale speciale, inclusiv doi copii în scaune cu roțile. Proiectul tinde să sensibilizeze comunitatea asupra dificultăților specifice întâmpinate de copii cu dizabilități. Clădirea școlii va fi adaptată pentru a putea fi accesată de persoanele în scaune cu roțile.

Jocuri și materiale educaționale pentru copii cu CES din Cocieri

4. Molovata: Inițiativa urmărește să sensibilizeze localnicii privind necesitatea păstrării curățeniei în sat. 25 urne de gunoi au fost instalate în locurile publice inclusiv în vecinătatea Casei de Cultură și în parcul local. Au fost desfășurate seminare de informare asupra problemelor de mediu.

Tineri din satul Molovata la atelierul de informare privind necesitatea păstrării mediului înconjurător

5. Molovata Nouă: Proiectul are ca scop asigurarea condițiilor corespunzătoare pentru dezvoltarea sănătoasă a copiilor. În acest sens, terenul de joacă aferent grădiniței de copii renovate recent va fi echipată cu echipamente de joacă.

Părinții și educatorii copiilor de la grădinița din Molovata Nouă la deschiderea terenului de joc, amenajat prin intermediul proiectului „Tineri Abilitați”

6. Corjova: Liceul din comunitate este localizat în incinta unei foste stațiuni balneare, cu un extraordinar acces spre râul Nistru și cu un parc în apropiere care, deși pe timpuri era frumos, astăzi este neglijat. Scopul proiectului este de a amenaja parcul, de a instala bănci, urne pentru gunoi, și de a-l face accesibil publicului pentru recreere, activități civice și viața publică.

Acest pavilion va fi acoperit și reparat în cadrul inițiativei tinerilor din Corjova

7. Coșnița: Proiectul ține să doteze biblioteca liceului din localitate cu cărți de primă necesitate și lucrări atât din literatura clasică cât și cea modernă, precum și să organizeze recitaluri de poezie, concursuri la citit și activități extracuriculare pentru elevii mai tineri.

Biblioteca liceului I. Creangă din Coșnița a devenit mai bogată în cărți și mai atractivă pentru cititori

8. Coșnița și Pîrîta: Proiectul urmărește să susțină inițiativa unui grup de femei: Clubul Tinerelor Mame. Tinerile mame aflate în concediu de maternitate pot să se întâlnească în cadrul clubului, să facă schimb de experiență și să se ajute reciproc. Proiectul va ajuta să doteze clubul și un teren de joacă pentru copii cu facilitățile necesare.

Primele acțiuni pentru Clubul Tinerelor Mame... cu brațele tinerilor tați

9. Pîrîta: Renumitul său club de arte marțiale este deschis publicului gratuit. Cu toate acestea, clubul nu este destul de atractiv din cauza echipării insuficiente. Proiectul urmărește să ofere facilitățile necesare și să lanseze o campanie de promovare a activităților fizice ca o componentă esențială a unei vieți sănătoase.

Campioni naționali și internaționali sau simpli amatori de sport - în cadrul Clubului Sportiv de la Pîrîta ei toți se consideră egali, ei toți sînt tineri

10. Ustia: În comunitate activează o orchestră frecventată de 30 de tineri, însă starea uzată a instrumentelor nu permite atragerea noilor talente. Inițiativa urmărește să procure cîteva instrumente muzicale noi, să restructureze trupa muzicală și să organizeze concerte pentru a cultiva cultura muzicii clasice și populare și să sporească mîndria în rîndurile locuitorilor satului Ustia.

Dana și Ecaterina susțin tinerii din orchestra locală care este o mîndrie pentru satul Ustia

11. Grigoriopol: Proiectul urmărește să ofere îngrijire pentru copii orfani din orfelinatul local, să acorde materiale educaționale, să organizeze competiții sportive dintre orfani și elevii liceului „Ștefan cel Mare” cu sediul la Doroțcaia, precum și să inițieze o versiune a programului „Fratele mai mare, Sora mai mare”.

Copii de la orfelinat primesc cadouri, or. Grigoriopol

În cadrul proiectului de anvergură privind transparența procesului decizional, ședințele consiliilor locale sunt înregistrate și sunt facute disponibile uploadându-le pe o pagină electronică nou creată: www.decidetu.md, precum și distribuite prin intermediul buletinelor informative publicate pentru a asigura transparența deciziilor și pentru a facilita dialogul dintre rezidenți și autoritățile administrației publice. Buletinele imprimare în circa 150 de exemplare, sunt livrate localnicilor care nu au acces la Internet și sunt disponibile în cadrul oficiilor poștale, primării și alte instituții și locuri publice.

La finalizarea proiectului în raionul Dubăsari în 2014, planificăm extinderea activităților pentru un alt raion din apropiere – raionul Ialoveni (98000 locuitori). Acolo deja există un sistem de comunicare similar (www.ialovenionline.md), dar implicarea cetățenilor rămîne a fi insuficientă. Ne-am dori să desfășurăm un program similar de traininguri și să găzduim o vizită în Polonia pentru tineri din 13 localități din raionul Ialoveni. Scopul nostru e de a crea grupe de inițiativă care s-ar ocupa de dificultățile locale și ar rezolva problemele locale în fiecare din localități. Participanții la proiect din r. Dubăsari vor avea un rol activ la împărtășirea experienței lor obținute recent semenilor lor din raionul Ialoveni.

Sperăm că după perioada de doi ani de implementare a proiectului, această parte a republicii Moldova o să devină un model pentru restul țării în ceea ce privește angajamentul Civic, în special pentru localitățile rurale defavorizate, îndepărtate de capitală.

Coordonatorii de proiect în cadrul vizitei de planificare la Nowy Sacz, decembrie 2013

Proiectul este co-finanțat de Fundația pentru Solidaritate Internațională Polonia în cadrul Programului „Sprijin pentru democrație” al Programului de cooperare pentru dezvoltare 2013 realizat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone, și de Charles Merrill. Dorim să adresăm sincerele noastre aprecieri și mulțumiri sponsorilor pentru suportul financiar acordat și veritabilul interes demonstrat față de proiect.

Youth Empowered

Two youth organizations, Indigo and Youth of Transnistria, initiated this project by approaching the Information Center for Moldovan local authorities in the Ialoveni district with a request that the Center provide consultations and enable them to initiate contact with Polish partners. Both organizations represent the interests of the youth living in the rural areas of 11 localities of the Dubasari district on both sides of the Dniester (Nistru) river governed by the Chisinau authorities. As a result of the 1992 military conflict, the Dubasari district is divided into two parts. One part is controlled by the Moldovan government in Chisinau, and the other part, including the city of Dubasari itself, is under the de facto control of the breakaway government of Transnistria with its declared capital in Tiraspol. Dubasari functions as the seat of the Dubasari district, and the capital in exile is Cosnita, where our partner organizations are located.

The population of the area of the Dubasari district served by the project is 35 000, and those residents are the indirect beneficiaries of the project in the years 2013 and 2014. Civil society is less developed and in general weaker here than in other parts of Moldova, which is a side effect of the chronic conflict in Transnistria. Having analyzed the list of non-government organizations in the district (www.dubasari.md/index/ong/0-38), and having compared the number of NGOs against the achievements of the Third Sector in the region, one can easily notice that many of those organizations exist only on paper. They may be post-soviet organizations (for example veteran associations) or obsolete and useless trade unions. There are no active professional organizations that would be able to deal with the urgent problems of the district.

Most of the sessions of local authorities (local councils and district councils) are held without the presence of outside observers although such observers are allowed. The decisions made during those meetings are posted on noticeboard inside administration buildings, which means that only a very few citizens have access to information regarding decisions that influence their daily lives. This shows the low level of civic engagement of the district's residents. There is only one website that provides current news. It is the official website of the National Council: www.dubasari.md. The same institution also issues the only newspaper in the region, the Dniester News, which gives the same information as the website. Both sources provide mainly information regarding the decisions made at the regional level. By analogy, the data regarding the local councils are unclear and difficult to find.

Given that situation we decided to try to engage the residents of the district and to strengthen the Third Sector. Together with Indigo and Youth of Transnistria as well as the Dubasari District Council, we carried out a complex program of trainings and a visit to Poland, which gave those young people from the rural areas a chance to become local leaders. We helped them to gather groups of co-citizens, who are beginning to solve local problems by themselves. We created a modern system for residents to communicate with authorities, and encouraged youth to create new NGOs.

The goal of this two-year long project is to develop local democracy in the districts of Dubasari and Ialoveni, and in particular:

1. To increase the active participation of citizens in public life.
2. To spread the best practices of good governance and promote transparency with regard to the activities of the local administration in accordance with the rules of democracy and European Union standards.
3. To strengthen the leadership skills of young people from the rural areas of Eastern Moldova.
4. To support local initiatives for the development of the local community and of the Third Sector.
5. To develop new forms of social communication with the use of information technology.
6. To inform the citizens of the Dubasari and Ialoveni districts of the role and activities of non-government organizations in Poland, a EU member.

The cooperation with the Moldovan partners was excellent. All activities were carried out according to plan. The young participant were very engaged and responsible. As a result:

- The so-called Open Office was set up in Cosnita to provide a workplace for youth organizations and informal groups established during the project as well as to run the project Transparency of Local Authorities. The Open Office is also the workplace for young people employed by the Dubasari District Council to organize various meetings, debates, trainings, etc for youth. In addition, regular meetings of field groups are held in the Open Office.
- 23 young people were trained in the use of new media, i.e. Internet, blogs, social media networks (e.g. Facebook), and other forms of social communication.

- Two websites were launched: the project website in three languages (Romanian, Polish, and English) www.ye.org.md, and a website for the regional project Transparency of Local Authorities: www.decidetu.md.
- 11 informal groups were formed to implement their own small projects.
- A new youth organization, established by the project participants, is ready for registration.

Open Office is ready for active youth

School of Young Leaders.

At the beginning of May we started our project by initiating the School of Young Leaders, which was held in Cosnita by the Dniester river. 106 young residents of the villages of the Dubasari district participated. The purpose of the School of Young Leaders was to inform the participants of the activities of the local authorities, to explain the influence of the decisions made by those authorities on the participants' lives, and to present various possibilities for participating in public life, especially through non-governmental organizations. A special guest was Grigore Policinschi, president of the Dubasari District Council, who emphasized the importance of the project, thanked the Polish partner and sponsor, and declared his support for the local initiatives that would result from the project. The mayors of the villages Corjova and Pirita also took part in the meeting.

Young people are eager to work together

During those two intense days the participants worked in four groups to conduct interviews with the mayors of Oxentea and Molovata villages and with four departmental heads of the Dubasari District Council. A lot of questions were asked, and many reliable answers were provided.

Day 1 was wrapped up by a group of young amateur artists, who performed both folk and modern songs and dances. The afternoon of Day 2 was devoted to a series of games Friendship makes us stronger. The volunteers formed 7 teams of 6 (three boys and three girls). Each team had to include residents of at least 3 different villages. The teams competed in a variety of sport disciplines. Both the participants of the contest and the spectators (the remaining participants), had a terrific time. The purpose of the activity was to build and cultivate relationships among the residents of various villages and to show that it is possible to act together for the common good. The goal was fully achieved.

Thank you and ... see you later

Workshops for young leaders in the Dubasari district.

At the end of May and early June, workshops were held in Cosnita for a group of 26 young people selected from among the participants of the Young Leaders School. The participants of the workshops represented 10 localities of the Dubasari district. The workshops were run by two MTO trainers, Julie Boudreaux and Ala Derkowska. They were held in a recreation-conference center located in a beautiful garden next to the Dniester river, where both the participants and the trainers lived and worked.

Participants were prepared to work in informal teams using the Public Achievement (PA) method. The program helps, in a very practical and natural way, young people become active citizens, engaged in solving social problems. They come to realize that a group of people who decide to take well-planned action can effectively change the current situation and have significant influence on general decisions.

Julie Boudreaux summarizes PA method

The purpose of the program is to help youth make visible changes in their environment and in areas which they themselves consider important. It also aims to help them develop the skills of identifying, analyzing, and solving problems. Other topics addressed during the workshops included:

- Project Anatomy. How to develop and implement a project with a realistic budget, evaluate the project, and create a sound narrative and financial report. How to inform the local community about your work and how to encourage cooperation.
- Role of non-government organizations and how they operate.
- Statute of a non-government organization. How to draw up a statute and what its most important components are.
- Legal aspects of registering a new non-government organization.

There were also consultations about individual initiatives as well as new ideas for local actions.

We received guests. The presidents of both partner organizations, Indigo and Youth of Transnistria, presented the scope of activities their organizations. Mr Grigore Policinschi, the president of the Dubasari district, publically endorsed and supported the project. On the last day, Mr Krzysztof Kolanowski paid us a visit. He is director of the Information Center for the Local Authorities in Ialoveni, founded by International Solidarity Foundation Poland. He not only observed the workshops but also actively participated in group and individual consultations. His presence was much appreciated!

In addition to running the trainings, the MTO trainers visited a few of the villages to see the participants' living conditions and to assess the feasibility of their initial initiatives. After the visits, some ideas were modified. At the end of the workshops in Cosnita, the MTO trainers visited the Polish Embassy in Chisinau,

where they presented the project and future plans to the Ambassador. He expressed his genuine interest in the project and declared his support. Thank you!

At the end we all gathered around Charles Merrill

Planning of initiatives in local communities

When the young people returned to their hometowns, they gathered co-citizens to share with them the knowledge and inspiration they had gained during workshops and consultations. Then together they started to plan their future projects. They carefully observed life in their localities, discussed problems, and assessed available resources, skills and competencies against their intentions. Very often their initial ideas were modified. They faced reality, collected data, and attempted to assess the implementation costs of their projects. They also tried to identify their allies, find local sponsors and engage volunteers in their initiatives.

Workshops on social communication.

Bearing in mind that one of the expected outcomes of the project was to create both a website that would show the process of decision-making by local authorities as well as a project website, a significant part of the social communication workshop was devoted to team work. 23 young people, in small groups, decided the structure of those websites. The most lively discussions occurred in the process of creating a domain. Indeed, the participants were very creative, and they came up with several really interesting ideas.

We had planned four-hour workshops for each day, but the young people got so engaged that the first two workshops were extended by two hours each. After two intense days of work we were all able to use email, Skype, Facebook, You Tube, and Skydrive. We were happy to hear that after the workshops Indigo received numerous emails with suggestions, comments and advice regarding the new websites.

Study Visit and workshops in Poland

In September, 16 young people from 10 localities of the Dubasari district visited Poland. During their stay in Nowy Sącz, they participated in workshops on public relations and time management, as well as in various programs for EU youth. The participants learned how to manage projects, project analysis (SWOT) and how to raise funds necessary for project implementation. They launched their own small local projects. MTO trainers spent long hours on individual consultations, paying particular attention to budget feasibility.

The participants also had a chance to learn about the scope of activities of several non-government organizations in Nowy Sącz, specializing in such areas as youth volunteers, care of the disabled or the homeless, or the third generation university. They also visited the offices of the local online newspaper Sądcezanin and of the local cable television RTV.

Study visit at "The Hope" – association for the disabled

The young Moldovans had some time for sightseeing in Nowy Sącz and Kraków and even went hiking in the mountains. Their feedback shows that they were impressed with Poland, that they learned a lot, and that they returned home filled with enthusiasm. We know that the inspiration those young people gained while working on their small projects in Poland has already been applied in their current enterprises in Moldova. 11 projects received financial support.

Closing ceremony – everyone received the certificate

Work of informal groups.

The purpose of the workshops in Cosnita and the visit to Poland was to inspire the young people to work on their own small projects. As a result, one regional project and 11 local projects were launched:

1. Dorotcaia: With a population of 3 000, Dorotcaia does not have a place where young people can spend their free time. As a result of the military conflict of 1992, the local school is used in the afternoons as classrooms for the pupils commuting from Grigoriopol (Transnistria). The aim of the project is to revitalize the neglected park in the center and open it to the public.

Dorotcaia inhabitants joined our leaders in their initiative

2. Holercani: The purpose of the project is to raise awareness of the problems experienced by the families of children with Down's syndrome. The project seeks volunteers to take constant care of those children. It also offers drama classes for those children.

The leader, Mariana Grigorasenco and her volunteers

3. Cocieri: In a local high school of 300 students there are 30 students with special educational needs, including two students in wheelchairs. The project aims to raise awareness of the specific issues facing young people with disabilities. The school building will also be adapted for wheelchair accessibility.

Educational games for children with special needs

4. Molovata: The initiative aims to raise awareness of the need to keep the town clean. 25 trash bins were placed on the main street, in the vicinity of the Center of Culture and in the park. Informal seminars on environmental issues were held.

Young people proud to make their village tidy

5. Molovata Noua: The project aims to provide suitable conditions for healthy child development. To this end the outdoor playground of the newly redecorated local kindergarten will be equipped with play structures.

Kids are happy to queue up to use new play structures

6. Corjova: The local high school is located on the grounds of a former health resort, with amazing access to the Dniester and with a once-beautiful

but now neglected park surrounding the building. The initiative aims to clean the park, put benches and trash cans, and make it available to the public for outdoor recreation as well as social and civic life.

That's how the park looks like now

7. Cosnita: The project aims to supply the library of the local high school with essential textbooks and works of both classical and modern literature, as well as to organize poetry recitals, reading contests, and extracurricular activities for the youngest pupils.

WOW!!! How interesting. Plenty to read

8. Cosnita and Pirita: The project aims to support the women's initiative: Young Mothers Club. Young mothers on childcare leave can meet in the club, exchange experiences, support one another and plan for the future. The project will help to equip the club and the playground with necessary amenities.

Work at the playground in progress

9. Pirita: Its renown martial arts sports club is open to the public free of charge. However, the club is not very attractive due to insufficient equipment. The project aims to supply the necessary amenities and to launch a campaign promoting physical activity as an essential component of a healthy lifestyle.

Future sport-stars enjoy new equipment

10. Ustia: There is a local orchestra of 30 young people, but very old and worn-out instruments do not attract new talent. The initiative aims to purchase several new instruments, restructure the classical music band, and organize concerts in order to cultivate music culture and build pride among Ustia residents.

At last we have good instruments to practice

11. Grigoriopol: The project aims to provide care for orphans in the local orphanage, supply it with educational materials, organize a sports competition between the orphans and the pupils of a local school, as well as to initiate a version of the program “Big Brother, Big Sister”.

Kids from the orphanage happily unpack educational games

In the regional project Transparency of local authorities, in order to ensure transparency in decision-making and to facilitate dialogue between the residents and the government authorities, the sessions of the local authorities are recorded and made available on a new interactive website: www.decidetu.md (Decide tu = You decide) and in regularly circulated bulletins. The bulletins, printed in 150 copies, are delivered to residents with no access to the Internet, and also made available at post offices, in the local authorities offices, and in other public places.

In 2014 when we finalize the project in the Dubasari district, we plan to extend our activities to the neighboring Ialoveni district (98,000 inhabitants). A similar communication system already exists there (www.ialovenionline.md), but the engagement of the villagers is quite insufficient. We would like to run a similar program of trainings and host a visit in Poland for the 13 localities of the Ialoveni district. We would also like to help them form informal groups in each locality that would handle local issues and solve local problems. Project participants from the Dubasari district will play an active role in sharing their newly gained experience with their peers in the Ialoveni district.

Both regional coordinators at a planning visit in Nowy Sącz, December 2013

We hope that after the two-year period of project work, this part of Moldova will become a model of civic engagement for the rest of the country, especially for its poor rural areas far away from the capital city.

The project is co-funded by the Solidarity Fund PL, within the framework of "Support for Democracy" Program of the Polish development cooperation in the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland of 2013 and by Charles Merrill. We would like to express our sincere gratitude and appreciation to the sponsors for their financial support and for their genuine interest in the project.

POZOSTAŁE PROJEKTY MTO / OTHER MTO ACTIVITIES

Jan Karski – ocalony bohater

Celem projektu było przybliżenie postaci Jana Karskiego – moralnego autorytetu, polskiego bohatera XX wieku o międzynarodowym wymiarze – młodzieży izraelskiej i polskiej w atrakcyjny dla niej sposób oraz poinformowanie gości z zagranicy odwiedzających Małopolskę o Janie Karskim i jego związkach z ziemią bobowską i sądecką.

Przywrócenie pamięci prof. Jana Karskiego, społeczeństwu polskiemu i izraelskiemu jest najlepszym sposobem zmiany wizerunku Polski, ciągle postrzeganej, jako kraj obozów koncentracyjnych i Polaków-antysemitów. Powszechnie znana jest misja Jana Karskiego z 1942 roku, ale nie wszyscy wiedzą, że nie byłoby „Raportu Karskiego”, gdyby nie odwaga niewielkiej grupy mieszkańców Nowego Sącza.

W ramach projektu przygotowano wystawę na temat ocalenia życia Janowi Karskiemu przez Sądeczan w 1940 roku, zorganizowano 9 października 2013 międzynarodową polsko - izraelską konferencję w Nowym Sączu, przygotowano film-wywiad z Władysławem Żaroffe – ostatnim żyjącym bohaterem wydarzeń z 1940 roku oraz wydano szereg materiałów edukacyjnych. Materiały zostały opublikowane na stronie www.karski-nowysacz.pl i przetłumaczone na hebrajski. Do najciekawszych należy m.in. komiks o Janie Karskim autorstwa Adriana Szoldry, ucznia Zespołu Elektro-Mechanicznych w Nowym Sączu, obrazujący historię uwięzienia, tortur na gestapo i brawurowej akcji uwolnienia Jana Karskiego.

Wystawa o Janie Karskim

Niewątpliwie najpoważniejszym przedsięwzięciem było przygotowanie konferencji „Jan Karski – ocalony bohater”. W programie konferencji znalazł się szereg referatów i wystąpień, czemu towarzyszyła wystawa o sądeckich śladach Jana Karskiego. To ze szpitala w Nowym Sączu w lipcu 1940 roku członkowie miejscowej komórki ZWZ wykradli

rannego Karskiego, który wpadł w ręce gestapo w miejscowości Demjata na Słowacji, podczas drugiej wyprawy na Zachód, jako emisariusz polskiego państwa podziemnego do gen. Sikorskiego we Francji. Sądeczanie tę akcję okupili wielką daniną krwi. Z rąk niemieckich zginęło ponad 30 osób związanych z ucieczką Karskiego i jego rekonwalescencją w Marcinkowicach.

Na konferencję przybyli także świadkowie z Marcinkowic

O swoim spotkaniu z Janem Karskim w 1982 roku na Uniwersytecie Georgetown w Waszyngtonie barwnie opowiadał prof. Aleksander Skotnicki, hematolog CM UJ, konsultant sądeckiego szpitala, którego babcią, Annę Sokołowską, nauczycielkę Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Nowym Sączu, za ukrywanie dwóch Żydów Niemcy zamęczyli w Ravensbruck. Prof. Skotnicki został w 2009 roku laureatem Nagrody im. Jana Karskiego. Robert Kostro, historyk, publicysta, dyrektor Muzeum Historii Polski w Warszawie w wykładzie pt. „Jan Karski i lekcje patriotyzmu” mówił, że Karski był gorącym patriotą, ale dostrzegał wady Polaków i nie szczędził krytyki swoim rodakom. Według Karskiego patriotyzm to poczucie odpowiedzialności za swój kraj. Ewa Andrzejewska, autorka niedawno wydanej książki o Jakubie Millerze (strażniku sądeckiego kirkutu), zaprezentowała film z nagraniem rozmów w Władysławem Żaroffe (rocznik 1922), sąsiedzie rodziny Rysiów z ul. Matejki 2 w Nowym Sączu, gdzie ukrywał się Karski, zanim wyruszył w swoją drugą, feralną wyprawę kurierską na Zachód. Maraton wykładów zakończył Piotr Kowalik z Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie. Ciekawie opowiadał o postawie amerykańskich Żydów wobec eksterminacji ich pobratymców w okupowanej Polsce przez Niemców, o czym dowiedzieli się od Karskiego. Na konferencji byli obecni członkowie rodzin bohaterów z 1940 roku. Rodzinę Rysiów reprezentował Sebastian Ryś, wnuk Zbigniewa Rysia. Zaprezentował on fragment

przygotowywanego słuchowiska na temat Karskiego, które w całości prezentowane będzie przez Polskie Radio. Rodzinę Morawskich reprezentowała córka Jana Morawskiego, który pomoc Karskiemu okupił pobylem w obozie koncentracyjnym.

Młodzież polska i izraelska z przejęciem słuchała o losach Karskiego

Sala była pełna do ostatniego wykładu. Niezwykłej historii Jana Karskiego, który usiłował zatrzymać Holocaust, słuchali z zapartym tchem uczniowie sądeckich szkół średnich. Była też obecna 17-osobowa grupa młodzieży izraelskiej z Tel Avivu, która przyjechała do Nowego Sącza na zaproszenie Małopolskiego Towarzystwa Oświatowego. Można o tym przeczytać na stronach: http://www.ntvsadecka.pl/1,1071-jan_karski_-_ocalony_bohater.html; <http://www.sadeczanin.info/wiadomosci,5/karski-nalezy-tez-do-sadeczan-konferencja-o-bohaterze,51939>; http://www.gazetakrakowska.pl/artukul/1013449,bez-bohaterstwa-sadeczan-nie-byloby-raportu-karskiego,id,t.html#czytaj_dalej

Beata Budzik, prezes MTO, udziela wywiadu lokalnej telewizji

W listopadzie 2013 roku w Hakfar Hayarok odbył się wieczór pamięci Jana Karskiego, na którym prezentowano sądecką wystawę i wywiad z Władysławem Żaroffe. Na wieczorze tym zaproszeni byli przedstawiciele Instytutu Polskiego w Tel Avivie. Obecnie wystawę na temat Jana Karskiego mogą oglądać uczniowie sądeckich szkół. Przez kolejne miesiące wystawa odwiedzi kolejne

szkoły. W przyszłym roku planujemy przygotować ścieżkę edukacyjną, która upamiętni drogę Karskiego od uwięzienia w Preszowie, do ocalenia w Nowym Sączu i rekonwalescencji w Marcinkowicach.

Wystawa o Janie Karskim zawędrowała do Izraela

Gorąco dziękujemy Departamentowi Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych za wsparcie tego projektu w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013 r.”

Jan Karski – Saved Hero

Thanks to the financial support of the Ministry of Foreign Affairs, the Educational Society of Malopolska (MTO) in Nowy Sącz implemented the project “Jan Karski – the rescued hero”. Within the framework of the project the following activities were carried out:

Hundreds of students visited the exhibition

- An exhibition was created about the saving of Jan Karski's life by a group of Nowy Sącz citizens in 1940;
- An international Polish - Israeli conference was held on October 9, 2013 in Nowy Sącz;
- A video-interview was made with Władysław Żaroffe – the last surviving witness of the 1940 events;

- A series of educational materials were published and translated into Hebrew. The materials are available at www.karski-nowysacz.pl. The most interesting ones include a comic about Jan Karski by Adrian Szoldra, a student of Vocational High School in Nowy Sącz. It illustrates the story of his imprisonment and torture by the Gestapo and the daring action of helping Jan Karski escape.

People from all generations listened carefully

Undoubtedly, the most important part of the project was the conference “Jan Karski – the rescued hero”. The conference program included a series of lectures and speeches, accompanied by an exhibition of the traces of Jan Karski in Nowy Sącz. Members of the local resistance movement rescued the wounded Karski from the Nowy Sącz hospital in July 1940. He had fallen into the hands of the Gestapo in Demjata, Slovakia, during his second mission as an envoy of the Polish Underground State to Gen. Sikorski in France. The Nowy Sącz residents paid dearly for that action. Thirty people connected with Karski’s escape and his recuperation in Marcinkowice (near Nowy Sącz) were killed by the Germans.

Family members and neighbors of the heroes of Jan Karski rescue

Prof. Aleksander Skotnicki, a hematologist at the Jagiellonian University Medical College in Krakow, and an advisor to the Nowy Sącz hospital spoke vividly about his meeting with Jan Karski at Georgetown University in Washington in 1982. The professor’s grandmother, Anna Sokołowska, a teacher at a well-known Gymnasium in Nowy Sącz, was killed in Ravensbrück, Germany for hiding two Jews.

Professor Skotnicki was a recipient of the Jan Karski Award in 2009.

In his lecture “Jan Karski and lessons of patriotism”, Robert Kostro, a historian, journalist, and director of the Museum of Polish History in Warsaw, said that Karski was an ardent patriot, but at the same time he saw the weaknesses of Poles and spared no criticism of his countrymen. According to Karski, patriotism is being responsible for one’s own motherland.

Beata Budzik and Robert Kostro, both historians

Ewa Andrzejewska, the author of the recently published book about Jakub Miller (a caretaker of the Nowy Sącz Jewish cemetery and one of the last Jews of Nowy Sącz), presented a video interview with Władysław Żaroffe. Born in 1922, Żaroffe was a neighbor of the Ryś family. It was in their apartment that Karski was hiding before embarking upon his second, fated, courier mission to the West.

A series of lectures was given by Piotr Kowalik from the Museum of the History of Polish Jews in Warsaw. He talked about the attitude of American Jews to the facts they learned from Karski regarding the extermination of their compatriots in Poland during Nazi occupation.

Family members of the heroes of the 1940 rescue were present at the conference. The Ryś family was represented by Sebastian Ryś, Zbigniew Ryś’s grandson. He presented a fragment of the forthcoming drama about Karski that will be broadcast on Polish Radio. The Morawski family was represented by the daughter of Jan Morawski, who had been deported to a concentration camp for helping Karski.

The hall was full of people until the very last lecture. The students of Nowy Sącz listened to the extraordinary story of Jan Karski, one man who tried to stop the Holocaust. There was also a group of 17 young Israelis from Tel Aviv, who came to Nowy Sącz at the invitation of MTO.

In November 2013 an evening in memoriam of Jan Karski took place at Hakfar Hayarok. The Nowy Sącz exhibition and the interview with Władysław Żaroffe

were presented. Representatives of the Polish Institute in Tel Aviv were among the invited guests. Currently, the exhibition can be seen by students of Nowy Sącz schools. Over the coming months the exhibition will visit subsequent schools.

Polish and Israeli students at the conference

Next year we plan to arrange an educational pathway that will commemorate Karski's journey from imprisonment in Presov to his rescue in Nowy Sącz and recuperation in Marcinkowice.

We extend our sincere thanks to the Department of Public Diplomacy and Culture of the Ministry of Foreign Affairs for their support of this project within the competition „Cooperation in Public Diplomacy 2013”.

„Oko Solidarności Plus”

Okiem aparatu lepiej widać

Projekt był skierowany do dziennikarzy niezależnych mediów białoruskich. Trenerami byli dziennikarze: Józef Figura z Nowego Targu (Tygodnik Podhalański, artykuły interwencyjne), Jarosław Myśliwski z Tarnowskich Gór (redaktor naczelny tygodnika „Gwarek”, dziennikarstwo śledcze), Paweł Szeliga z Nowego Sącza (Dziennik Polski, dziennikarstwo), Katarzyna Magiera (gazeta internetowa „Sądeczanie”) oraz Agata Kita, ekspert w sprawach Public Relations.

Do ich grona dołączyła w roli mentora Alicja Derkowska – działacz organizacji pozarządowych w Polsce, członek Stowarzyszenia Innowatorów Społecznych ASHOKA.

Wizyta w Dobrym Tygodniku Sądeckim

Podczas zajęć w Nowym Sączu, na przełomie czerwca i lipca, grupa 12 dziennikarzy zapoznała się z ważnymi zagadnieniami, takimi jak: etyka dziennikarska i standardy obowiązujące w dziennikarstwie światowym, dziennikarstwo interwencyjne oraz zagadnienia związane fotografią prasową i foto-reportażem. Po zakończeniu warsztatów pięcioro stażystów przez dwa tygodnie pracowało w kilkuosobowych grupach z polskimi kolegami w redakcjach lokalnych gazet tj. Dobrego Tygodnika Sądeckiego lub gazety internetowej „Sądeczanie” (<http://www.sadeczanie.info/wiadomosci,5/bialoruscy-dziennikarze-u-was-w-redakcji-jak-w-sanatorium,49276#.UemmyNJM-d4>) W tym czasie brali oni udział w codziennej pracy dziennikarskiej polskich kolegów.

Po zakończeniu pobytu w Małopolsce prawie wszyscy uczestnicy pozostawali w kontakcie z trenerami/mentorami i nadsyłali swe artykuły, reportaże i inne teksty z prośbą o konstruktywną krytykę, komentarze i sugestie. Dyskutowaliśmy nad tymi tekstami drogą e-mailową, przy pomocy tłumaczki, żeby nie było żadnych nieporozumień, czy niedomówień. Tematyka tych artykułów waha się od problemów międzynarodowych do bardzo lokalnych, od spojrzenia szarego obywatela na politykę do opisu emocji sportowych. Oto kilka przykładów:

- **Sąd i sprawa. Czy trojgu Białorusinom sąd cywilny w Libii przedstawi nowe zarzuty?** Chodzi o pracowników rosyjsko-libijskiej firmy naftowej w Trypolisie którzy w sierpniu 2011 roku zostali wzięci do niewoli przez libijskich żołnierzy po upadku byłego przywódcy kraju Muammara Kaddafiego, zostali skazani przez sąd wojskowy na 10 lat pozbawienia wolności i do tej pory nie zostali uwolnieni. Zarzucono im współpracę

z siłami Kaddafiego. Nie jest jasne jakie jest stanowisko autorki w omawianej sprawie. Czy ma ona jakieś stanowisko, jakąś opinię o roli Białorusinów uwięzionych w Libii? Z komentarzy umieszczanych pod artykułem wynika, że czytelnicy mają jednak jakieś zdanie w tej kwestii.

- ***Piłka nożna. Liga Europy. Misja nie do wykonania?*** Dynamo Mińsk przegrało w Brześciu z Trabzonsporem w pierwszym meczu III rundy eliminacji do Ligi Europy UEFA. Reportaż jest ślicznie ilustrowany świetnym zdjęciem autorstwa koleżanki, która niezależnie napisała też w gazecie internetowej wzmiankę o tym meczu.
- ***Slamsy w centrum Nowego Sącza: jak się tam żyje i co na nich czeka?*** To jest naprawdę dobry reportaż. Ważny temat. Autorka zadała sobie trud zdobycia informacji z różnych źródeł, które uczciwie przytacza. Wyraża też własną opinię w poruszanej sprawie i widać, że naprawdę leży jej na sercu zarówno kwestia niszczących, zabytkowych kamieniczek, jak i ich mieszkańców, zwodzonych przez władze.
- ***Polacy, nie narzekajcie na wizy!*** Artykuł pisany jest dla Polaków i świetnie udokumentowany. Kwestia hakerów i wyłudzenia przez nich pieniędzy za nielegalne przyspieszanie procesu wydawania wiz przez konsulaty RP jest oczywiście haniebna i warto było zapytać, jak władze Polski mają zamiar rozwiązać ten problem.
- ***Czym jest Partnerstwo Wschodnie dla prostego człowieka?*** „Pod pojęciem partnerstwa rozumiem pewien rodzaj współpracy, która przynosi korzyści obu stronom – partnerom” pisze autor, który jest zachwycony Polską z wielu rozmaitych powodów. Okazuje się jednak, że Polska nie jest zbyt zainteresowana zapraszaniem Białorusinów np. na zakupy. I tu znów wraca problem z formalnościami dotyczącymi wiz i z nieuczciwymi praktykami z tym związanymi.
- ***Autobusem „na pokutę” po Kalinkowiczach.*** Autor opisuje aktualny problem mieszkańców małego miasteczka i bariery, które wydają się być nie do pokonania między nimi, a lokalną władzą. Dobre zdjęcie lokalnego autobusu. Ostatnie zdania celnie podsumowują cały artykuł: „Póki co, możemy jedynie władzę o wszystko prosić. Bo potrzebna jest podstawa prawna i odpowiedni ludzie, by dochodzić swoich praw. Bez wyborów na nowych liderów jednostek administracyjnych (do rad wiejskich, miejskich, powiatowych, wojewódzkich) nic się nie zmieni na lepsze. Żaden „dobry król” nie rozwiąże naszych problemów.”

Rezultaty projektu:

- wzrost kwalifikacji i doświadczenia białoruskich dziennikarzy w lokalnych niezależnych mediach oraz poszerzenie tematyki, co skutkuje lepszą jakością ich artykułów;
- współpraca pomiędzy niezależnymi mediami w Polsce i na Białorusi;
- wzrost liczby odbiorców lokalnych niezależnych mediów na Białorusi.

Wizyta w siedzibie lokalnej telewizji kablowej

Dziękujemy Ministerstwu Spraw Zagranicznych za zrozumienie wagi problemu i pomoc w realizacji tego projektu.

“Through Solidarity’s Eye – Second Edition”

The direct beneficiaries of this project were journalists of the independent media in Belarus.

Through camera's eye

The trainers in the workshops were journalists from local papers in Nowy Targ, Tarnowskie Góry and Nowy Sącz (including the internet newspaper “Sadeczanin”) as well as Public Relations expert Agata Kita. ASHOKA Fellow and Third Sector activist, Alicja Derkowska worked as a mentor.

During their stay in Poland, the 12 journalists were trained to write investigative and human interest

articles and photo documentaries in line with journalistic ethics and the norms of the international press. Five of them remained in Nowy Sacz for an additional two-weeks. (<http://www.sadeczanin.info/wiadomosci,5/bialoruscy-dziennikarze-u-was-w-redakcji-jak-w-sanatorium,49276#.UemmyNJM-d4>) They worked in small groups with Polish colleagues from local newspapers and local internet news sites which enabled them to take part in the daily routines of their Polish counterparts.

Let's practice TV announcements

Upon their return to Belarus, participants remained in close contact with the trainers and submitted texts for consultation, suggestions and constructive criticism. To ensure full comprehension on both sides, all e-mail correspondence and texts were translated between Russian and Polish. The article topics ranged from international problems to very local ones; from the average person's view of politics to the emotions that only sports can trigger. Here are a few examples:

- **Court and case. Will three Belarusians face new charges in a civilian court in Libya?** In August 2011 after the fall of Muamar Kaddafi, three Belarusians employed by a Russian-Libyan gas company were arrested by Libyan soldiers and sentenced to 10 years in prison for cooperation with the Kaddafi regime. They remain in prison to this day. It is unclear the author's position on this matter, but judging from the comments by the readers, many of them do have strong opinions about these prisoners.
- **Football. European League. Impossible mission?** Dynamo Minsk loses to Trabzonspor in Brzesc in the 1st match of the 3rd round of eliminations to the European League UEFA. The article features beautiful photos made by another participant who independently wrote about the match for an internet newspaper.
- **Slums in the center of Nowy Sacz: Daily life and future.** Really good reporting about an

important topic. The author made the effort to get information from many sources and makes a convincing picture. She has an opinion on the issue and it's obvious that she cares not only about the fate of the buildings which are dilapidated, but also about the people who live there. They have been repeatedly promised improvements by the local authorities, yet nothing ever actually changes.

- **Poles, don't complain about visas!** This well-documented article is written for a Polish audience. It is shameful that hackers to the Polish Consulate website are being paid to illegally speed up the process of issuing visas. It's worth asking, "What and when is the Polish government going to do something to eliminate this problem?"
- **What does the Western Partnership mean to the average person?** "By partnership we understand a certain type of cooperation that is beneficial to both sides – partners", writes the author who is thrilled with Poland for many different reasons. It turns out, however, that Poland is not so interested in inviting Belarusians into the country for shopping for example even though it would benefit the Polish economy. And once again the problem comes up of visa formalities and the dishonest practices associated with them.
- **"Repentance" Bus in Kalinkowicze.** The author describes current problems facing inhabitants of a small town and the insurmountable barriers between them and the local authorities. There are good photos of the local bus. Riding it is almost a punishment. The final sentence sums things up: "For the time being we can only beg the authorities. We need laws and the right people to enforce them. Without real elections at each level, nothing will change. Even the best leader cannot solve the problems alone."

Visit at the local TV station

Project results:

- Qualifications and experience of the Belarusian journalists working in local independent media improved and the choice of topics broadened. This is reflected in the quality of their articles;

- Cooperation between the independent media in Poland and Belarus;
- Increase in the number of readers of independent media in Belarus.

We would like to thank the Polish Ministry of Foreign Affairs for their understanding of the seriousness of this issue and their support for this project.

“Dzieli nas tylko Bug”

Główną rolą szkół białoruskich, które są narzędziem reżimu, jest wykształcenie społeczeństwa podporządkowanego. Uczniowie nie mają do czynienia z aktywnymi metodami pracy na lekcji, a o projektach społecznych mogą jedynie pomarzyć. Samodzielne, krytyczne myślenie i tworzenie oddolnych inicjatyw nie jest mile widziane w szkole. Dlatego postanowiliśmy podzielić się naszymi doświadczeniami z nauczycielami i uczniami w Rechitsy. Nasz partner od kilku lat współpracuje z młodymi ludźmi (uczniami i studentami) z tej miejscowości, którzy chcą angażować się w wolontarystyczne działania w środowisku lokalnym.

Celem projektu było:

- pomoc młodzieży białoruskiej w dokonaniu widocznych zmian w ich otoczeniu i dziedzinach, które ONI uważają za ważne;
- pozytywne zaangażowanie młodych ludzi i przedstawienie im konstruktywnych form działania;
- wyrobienie umiejętności spostrzegania, analizowania i rozwiązywania problemów oraz stworzenie warunków do użycia tych umiejętności w odpowiednich sytuacjach;
- nabycie umiejętności niezbędnych na współczesnym rynku pracy, a tym samym zwiększenie mobilności zawodowej;
- poznanie nieco kultury, przyrody i historii Polski oraz nawiązanie przyjaźni z polskimi rówieśnikami.

W drugiej połowie października zaprosiliśmy do Nowego Sącza na 10 dni grupę 10 uczniów i 2 nauczycieli z Rechitsy, która wraz z analogiczną grupą sądeckich licealistów i nauczycieli wzięła udział w warsztatach z autoprezentacji, komunikacji, negocjacji oraz współpracy z mediami i środowiskiem lokalnym. Ponadto odbyły się spotkania z przedstawicielami biznesu, kultury, liderami przedsiębiorczości (do najciekawszych należy zaliczyć spotkanie z panią Barbarą Edelmuller-Generaux, właścicielką dużej firmy spedycyjno-transportowej) oraz organizacjami pożytku publicznego (MTO, Greenworks).

Wizyty studyjne miały na celu spotkanie młodzieży z działającymi już na Sądecczyźnie szkolnymi grupami społeczników. Spośród wielu wybraliśmy te najaktywniejsze, które docenione zostały za swoją pracę zaproszeniem na polsko-ukraińską konferencję w Odessie (25.11 – 02.12.2013). Były dwa takie spotkania w wiejskich szkołach podstawowych: w Gołkowicach i Królowej Górnej. Rozmawiano tam o inicjatywach podejmowanych przez grupy uczniowskie, sposobach rozwiązywania lokalnych problemów, sukcesach i porażkach oraz o planach na przyszłość.

Polscy i białoruscy uczniowie wspólnie pracują nad mini-projektem

W celu zaprezentowania tradycji, historii i kultury naszego regionu młodzież polska i białoruska odwiedziła Miasteczko Galicyjskie i Skansen, gdzie odbyły się warsztaty pt. Klimaty Galicyjskie, na temat wielokulturowości regionu. Zorganizowaliśmy wyjazd do znanego polskiego kurortu Krynica Zdrój („polskie Davos”), gdzie we wrześniu odbywa się Forum Ekonomiczne. Zwiedziliśmy muzeum Nikifora. Nie mogło zabraknąć wizyty w kopalni soli w Wieliczce oraz w Krakowie, gdzie młodzież uczestniczyła w warsztatach historycznych w podziemiach rynku krakowskiego.

Staraliśmy się łączyć przyjemne z pożytecznym, np. zabawa w parku linowym w Ryttrze, pieczenie kiełbasy na ognisku, zwiedzanie parku ekologicznego i spotkanie z założycielem młodzieżowej organizacji ekologicznej Greenworks, Grzegorzem Tabaszem. Pokazaliśmy też gościom to, co mamy najpiękniejsze – nasze polskie góry. Pod koniec pobytu zorganizowaliśmy wyjazd do Szczawnicy, spacer Wąwozem Homole i wejście na Palenicę.

Dzięki temu projektowi udało nam się wzmocnić u młodych ludzi kompetencje i umiejętności niezbędne do tworzenia społeczeństwa obywatelskiego i odnalezienie swojego miejsca na rynku pracy (autoanaliza, planowanie, praca w grupie, realizacja projektu, negocjacje etc.). Uczestnicy dzięki wspólnym warsztatom i spotkaniom z rówieśnikami poznali język, kulturę i tradycje sąsiada. Zostały nawiązane

przyjaźnie i współpraca pomiędzy uczniami z Polski i Białorusi. Białorusinom zostały zaprezentowane różne sposoby aktywności społecznej mieszkańców Małopolski i zmiany, które dokonały się w Polsce w ciągu ostatnich 20 lat.

Uczymy się pracy w grupie

Mamy nadzieję, że rezultatem naszego projektu jest przełamanie poczucia bezradności, lepsze zorganizowanie się do wspólnej pracy nad rozwiązywaniem lokalnych, palących problemów oraz doprowadzenie do uwierzenia we własne siły i do tego, że wprowadzone dzięki projektowi zmiany mogą być trwałe. Uczestnicy wspólnie, w mieszanych zespołach polsko-białoruskich, utworzyli mini projekty gotowe do realizacji po zakończeniu finansowania przez MEN.

Dziękujemy Ministerstwu Edukacji Narodowej za wsparcie tego projektu w ramach zadania „Poznaj swojego sąsiada – edycja druga”.

“The Only Thing Separating Us is the Bug River”

The main role of schools in Belarus, which are tools of the regime, is to create a passive and obedient society. Students have no exposure to active teaching methods during lessons and can only dream of community projects. Independent, critical thinking and creative initiatives are not positively viewed at school. All the more reason to share our experience with teachers and students in Rechitsa. Our partner of many years there works with young people in the town – school and university students – who want to be involved in volunteer activities benefiting their local community.

The project goals were to help young people:

- make visible changes in their community in areas that are important to THEM;
- become involved in community life in a constructive way;
- develop the ability to define, analyze and solve problems as well as create the conditions for using these abilities in appropriate situations;

- acquire skills necessary in the contemporary job market thereby increasing employment mobility;
- become familiar with elements of Polish culture, nature and history as well as build friendships with their Polish peers.

A group of 10 students and 2 teachers from Rechitsa spent 10 days in Nowy Sacz in October. Together with a similar Polish group, they attended workshops on self-presentation, communication, negotiation, cooperation with the media and local community. They also had fascinating meetings with representatives of businesses, culture and entrepreneurs as well as NGOs with Public Charity Status (MTO and Greenworks).

Jointly preparing group presentation

The study visit was designed to connect the participants with groups of students already active in schools in the Nowy Sacz region. Two such places were chosen as models for the Belarusians. There were meetings with the most active groups from these two village schools (Golkowice and Krolowa Gorna) to discuss their community initiatives, how they worked to solve local problems, their successes, challenges and failures as well as their plans for the future. Later, representatives from these school groups were chosen to participate in a Ukrainian-Polish Conference in Odessa from November 25 to December 2.

The traditions, history and culture of our region were presented to Polish and Belarusian youth through visits to the Galician Town and Ethnographic Museum where they participated in a workshop: The Atmosphere of Galicia, a Multi-cultural Region. There were also field trips to the famous Polish spa Krynica Zdroj, called “Polish Davos”, where each September the International Economic Forum is held. Of course there was the usual visit to Wieliczka Salt Mines and Krakow where they took part in a history workshop in the Underground Museum in the Main Square.

We tried to connect pleasure and usefulness: zip-lining in Rytro, roasting sausage at a bonfire, a visit

to the ecological park and meeting with the founder of the NGO Greenworks. We also shared what is most beautiful – Polish mountains. There was a trip to Szczawnica, a walk in the Homole Gorge and up Palenica peak.

Thanks to this project, youth were able to strengthen competencies and skills vital to creating civil society and to finding their place in the job market. Thanks to the joint workshops and activities, youth learned something about the language, culture and traditions of their neighbors. Friendship and cooperation developed amongst the Polish and Belarusian peers. The Belarusians were exposed to what active citizenship looks like in Malopolska Province and to the changes that have taken place in Poland during the past 20 years.

Let's be friends, OK?

We hope that as a result of this project, the barrier of helplessness will be broken, and participants will believe in their own strength and will be able to organize themselves to solve local problems thereby making lasting changes. Participants, in mixed groups, created mini projects that will be implemented after the financing from the Polish Ministry of Education has ended.

We extend our thanks to the Polish Ministry of Education for their support of this project within the second edition of the program “Know Your Neighbor”.

„Hakfar Hayarok i Nowy Sącz w obiektywie młodych”

Celem projektu jest rozwijanie współpracy młodzieży szkolnej w wieku 14 - 18 lat z Zespołu Szkół Społecznych SPLOT z Nowego Sącza i Hakfar Hayarok z Izraela, a poprzez to budowanie zrozumienia i szacunku dla różnorodności i podobieństw kulturowych obu narodów. Poprzez takie spotkania i wspólne zajęcia, prowadzone przez

MTO od 2008 roku, systematycznie dążymy do wyeliminowania zakorzenionych w naszej kulturze i języku ksenofobicznych uprzedzeń, a także do zwiększenia liczby i zakresu podejmowanych w Polsce działań, które budują postawę tolerancji i otwartości. W ramach projektu 10 uczniów z Zespołu Szkół Społecznych Splot wraz z dwiema nauczycielkami wyjechało w sierpniu do Izraela, a na początku grudnia gościliśmy grupę 11 uczniów i nauczyciela z Izraela.

Tegoroczne wizyty studyjne były poprzedzone pracą nad projektem przy użyciu nowoczesnych technologii informatycznych. Podniosło to kompetencje uczniów w zakresie umiejętności językowych i IT. Na tym etapie projektu głównym zadaniem było wzajemne poznanie siebie i swoich środowisk oraz zainteresowań i aspiracji. Podczas wizyty w Izraelu uczestnicy wzięli udział w warsztatach z autoprezentacji, komunikacji, negocjacji oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym. Ponadto odbyły się spotkania z przedstawicielami biznesu, kultury, lokalnych liderów przedsiębiorczości oraz samorządu lokalnego. Uczniowie spotkali się z członkiem rady miejskiej miasta Ness Zion odpowiedzialnym za ochronę środowiska, wzięli udział w warsztatach na temat różnorodności kulturowej i tolerancji w Icchak Rabin Center, odwiedzili Izraelskie Muzeum Sztuki i Muzeum Zwojów Kumran. Częścią projektu była również wizyta w Jaffie i Jerozolimie.

Polska grupa w Jaffie

W czasie rewizyty w Nowym Sączu w programie spotkania znalazły się zajęcia integracyjne, trening z zakresu komunikacji międzykulturowej, warsztaty edukacyjne na temat kultury ludowej górali, rekonstrukcja kolacji szabasowej, oraz prezentacja na temat ważnych świąt żydowskich takich jak Jom Kipur, Chanuka itp. Strona polska zaprezentowała tradycje związane z Andrzejkami (wspólna zabawa andrzejkowa), św. Mikołajem i ze świętami Bożego Narodzenia (wspólne robienie ozdób na choinkę). Uczniowie pokazali kolegom z Hakfar Hayarok

miasto Nowy Sącz i przeszli z nimi szlakiem kultury żydowskiej. Teren nasz jest miejscem związanym z kilkusetletnią historią osadnictwa żydowskiego na terenie Sądeckizny. Tysiące wyznawców judaizmu, z kilkudziesięciu krajów świata, w tydzień po Wielkanocy (zgodnie z ruchomym, liturgicznym kalendarzem hebrajskim) odwiedza corocznie Nowy Sącz oraz tutejszy cmentarz żydowski, na którym znajduje się grób powszechnie czczonego cadyka Chaima Halberstama. Nowy Sącz, podobnie jak Kraków, Bobowa czy Łańcut, jest miejscem pielgrzymek chasydów - wyznawców ortodoksyjnego judaizmu - powszechnie uznawanym za „święte miasto” i nazywanym „di hailiky sztut Sanc”. Uczniowie z Izraela wiele dowiedzieli się o historii Nowego Sącza i obecności kultury żydowskiej w jego dziejach, a przewodnicy-wolontariusze oprowadzili grupę miejskim szlakiem upamiętniającym historię obu narodów.

Razem w parku linowym w Rytrze

Goście z Hakfar Hayarok zwiedzili także Kraków, Wieliczkę i Krynicy. Cieszyli się pierwszym śniegiem, ogromnie zaprzyjaźnili się z polskimi rówieśnikami, niechętnie się z nami żegnali i przy rozstaniu obiecywali sobie nawzajem pozostawanie w kontakcie (obie strony wylały wtedy morze łez). Obie wizyty były solidnie dokumentowane dziesiątkami zdjęć robionymi przez uczniów. Fotografie te posłużą teraz do dzielenia się z rodzinami i szkolnymi kolegami wrażeniami i wiedzą wyniesioną z uczestnictwa w projekcie.

Pierwszy śnieg! Co za uciecha

Serdecznie dziękujemy programowi „Międzynarodowa wymiana młodzieży” MEN za docenienie wagi tego projektu i wsparcie go w 2013 roku. Bez tego wsparcia projekt nie mógłby zaistnieć.

”Hakfar Hayarok and Nowy Sącz in the Eyes of the Youth”

The purpose of the project was to develop cooperation between the young people (14–18 years old) of Independent Middle and High School SPLIT of Nowy Sącz, Poland, and the students of the school in Hakfar Hayarok, Israel, and thus build mutual understanding and respect for the diversity and cultural similarities of both nations. By means of meetings and workshops the Educational Society of Malopolska (MTO) has, since 2008, been systematically attempting to eradicate xenophobic prejudices deeply rooted in culture and language and to increase the number and range of activities undertaken in Poland to cultivate an attitude of tolerance and openness amongst Polish and Jewish youth. In the course of the project 10 students and 2 teachers from the Independent High School „Split” went to Israel in August. In return, we hosted a group of 10 Israeli students and a teacher at the beginning of December 2013.

Polish group presentation in Hakfar Hayarok

This year’s visits were preceded by project work with the use of modern IT technologies, which improved the students’ language and IT competences. This stage of the project was focused on getting to know not only one another and their communities but also the students’ interests and ambitions. During their stay in Israel the students took part in workshops on self-presentation, communication, negotiations, and cooperation with the local community. Furthermore, they had a chance to meet with representatives of the world of business and of culture, local entrepreneurs and local authorities. The students met a member of the Ness Zion city council responsible for environmental

issues. They participated in a workshop about cultural differences and tolerance in the Isaac Rabin Center. They visited the Israeli Museum of Art in Jerusalem and the Shrine of the Book Complex (the home of the Dead Sea Scrolls discovered in and around the Qumran area). A visit to Jaffa and Jerusalem were other highlights of the student exchange.

The visit in Nowy Sącz included activities to promote integration, training in intercultural communication, workshops on highlanders' folk culture, preparation of Shabbat dinner, as well as presentation of important Jewish holidays such as Yom Kippur, Hanukkah, etc. At a traditional Andrzejki party the Israeli students experienced St Andrew's Day celebrations. They learned about Mikołaj, the Polish Santa Claus and about Christmas traditions in Poland, by making Christmas tree decorations. The Polish students showed their counterparts around Nowy Sącz and helped them explore Jewish culture in the sights of the town. The town of Nowy Sącz is strongly associated with the several-hundred-year-old history of Jewish settlement in the area of Sądecka Land. Each year, a week after Easter, thousands of followers of Judaism from all over the world come to Nowy Sącz to visit its Jewish cemetery, which houses zaddik Chaim Halberstam's tomb. Nowy Sącz, which like Kraków, Bobowa, or Łańcut, is a pilgrimage site for Hasidim (the Hasidic Jews - the followers of ultra-orthodox Judaism, Hasidism) was proclaimed as a "holy city" and called „di hailiky sztu Sanc”. The Israeli students learned a lot about Nowy Sącz and about the presence of Jewish culture in its history, mainly from a guided walking tour by volunteers of the sights that commemorate the history of both nations.

Learning how to make Christmas tree decorations

Our guests from Hakfar Hayarok had a chance to visit Kraków, Wieliczka and Krynica with its first snow. They made good friends with the Polish students and when leaving promised to stay in touch. During both visits the students took numerous photos, which they can now use to share their unique experiences

and valuable knowledge with their families and schoolmates.

Israeli-Polish group in Nowy Sącz park

We would like to express our sincere gratitude to the International Youth Exchange Program of the Ministry of National Education for appreciating the importance of this project and for supporting it in 2013. The project could not have been realized without that support.

XII Małopolski Konkurs Literacki dla Młodzieży „Pióro Splotu”

Ten doroczny konkurs stał się już tradycją i wszedł na stałe do kalendarza imprez sądeckich. Zainteresowanie konkursem było większe niż w ubiegłym roku. Udział wzięło 120 młodych autorów, którzy nadesłali 135 prac w dwóch kategoriach wiekowych.

23 maja zebrało się niezależne jury i orzekło, że konkurs spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem; podział na kategorie wiekowe: senior i junior jest uzasadniony ze względu na bardzo różnorodny poziom nadesłanych tekstów; na tematykę prac padł wyraźny cień światowego kryzysu, a ze stron młodych pisarzy raz po raz przezierały nastroje zniechęcenia, katastrofy i śmierci. Szczególnie doceniono te teksty, które nie poddawały się konwencjom i świadczyły o samodzielności i wyobraźni autorów. Jury zwróciło jednak uwagę na brak poprawności językowej i ortograficznej niektórych prac. Juniorzy otrzymali nagrody książkowe, a seniorzy nagrody pieniężne i książki.

Wszystkie nagrodzone i wyróżnione prace zostały opublikowane na stronie internetowej www.splot.info. Umieszczono tam również fotoreportaż z finału oraz linki do stron internetowych które zawierają informacje o konkursie (Dobry Tygodnik Sądecki, Radio Dobra Nowina). Możliwość nie tylko przeczytania tekstów ale i zobaczenia autorów dowartościuje młodzież i zachęci do pisania. Konkurs wzbudził duże emocje, o czym świadczy obecność

licznych gości na finale „Pióra Splotu”. Uroczystość ta odbyła się w Sali Posiedzeń Urzędu Miasta Nowego Sącza co dodało prestiżu imprezie.

Final konkursu w nowosądeckim Ratuszu

Sponsorami konkursu byli w Nowym Sączu: Zespół Szkół Społecznych SPLOT, Małopolskie Towarzystwo Oświatowe i Miasto Nowy Sącz; w Krakowie: Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”, Wydawnictwo a5, Wydawnictwo „Biały Kruk” oraz Wydawnictwo Czarne w Wołowcu.

W imieniu własnym oraz młodych poetów i pisarzy wszystkim sponsorom najserdeczniej dziękujemy. Bez Państwa zainteresowania i pomocy ten ważny dla młodzieży konkurs nie mógłby trwać.

XII Malopolska Literary Competition for Youth “Splot Quill”

The “Splot Quill” competition has become a tradition in Nowy Sacz. Interest in this competition was even greater than last year. 120 young authors sent 135 texts in two age categories.

The independent jury met in May to evaluate the works. They confirmed that the competition continues to be very well received. The division into age groups is justified by the wide difference in the level of the texts submitted. The topics chosen also reflected the overshadowing of the world crisis. One after another, the young authors reflected on the pervasive mood of catastrophe and death. Of particular value were the non-conventional texts which showed the independence and creativity of the writers. The jury did make note of a lack of proper language usage and spelling in some of the works. “Juniors” received books as prizes while “seniors” received both money and books as prizes.

All works of the finalists were published on www.splot.info. There is also a photo reportage from the competition awards ceremony as well as links to information about “Splot Quill” as it appeared in Dobry Tygodnik Sądecki and Radio Dobra Nowina.

The opportunity to see the authors themselves in addition to reading their works gives added value to the writers and encourages them to continue in this endeavor. The competition aroused strong emotions, as evidenced by the presence of numerous guests at the awards ceremony which took place in the beautiful City Hall of Nowy Sacz thereby adding prestige to the event.

Numerous guests at the award ceremony

The competition was sponsored by Splot School, the Educational Society of Malopolska, as well as the town of Nowy Sacz. Books as prizes were provided by well-known publishing houses in Krakow: “Znak”, “a5” and “White Raven” as well as the publishing house “Black” in Wołowa.

We would like to thank all the sponsors, on our behalf and on behalf of all the young authors. Without your interest and support this important event would not be possible.

SPLOT

- Na przełomie stycznia i lutego 2013 r. Kuratorium Oświaty w Krakowie przeprowadziło w Zespole Szkół Społecznych „Splot” ewaluację problemową w zakresie kilku obszarów. Możemy pochwalić się najwyższym poziomem spełnionych wymagań („A”) w zakresie obszarów „Uczniowie są aktywni”, „Respektowane są normy społeczne”. Szczególnie cieszy nas wysoka ocena pracy „Splotu” dokonana przez jego partnerów tj. rodziców i współpracujących ze szkołą instytucji lokalnych.
- Niepubliczne Gimnazjum Społeczne „Splot” uzyskało najwyższy 9. stanin we wszystkich częściach egzaminu gimnazjalnego, co uplasowało naszą szkołę wśród 4% najlepszych szkół w Polsce! Uczniowie naszego liceum zdali w tym roku maturę w 100%!
- ZSS „Splot” cieszy się uznaniem i jest doceniany w środowisku lokalnym, co przełożyło się na bardzo dobrą rekrutację. Mamy aż 130 uczniów!

- W tym roku szkolnym w Thomas Jefferson School w St. Louis uczy się Alicja Danielska. Jest to już szesnasta stypendystka „Splotu” w Stanach Zjednoczonych.
- W Splocie działa Klub Książki, prowadzony przez naszą bibliotekarkę. Uczniowie i nauczyciele spotykają się, by omawiać wspólnie wybrane książki.

Na kolejnym spotkaniu Klubu Książki rozmawialiśmy o „Myszach i ludziach” Johna Steinbecka. Dwóch przyjaciół przemierza Stany Zjednoczone w czasach „wielkiego kryzysu”, poszukując pracy na wiejskich farmach. Książka niesamowita, ukazująca prawdziwy obraz Ameryki daleki od hollywoodzkich historii, do których jesteśmy przyzwyczajeni. Za miesiąc porozmawiamy o zapachu, a pretekstem będzie „Pachnidło” Patricka Süskinda. Serdecznie zapraszamy!

- Nasi uczniowie wielokrotnie podejmowali działania prowadzące do wszechstronnego ich rozwoju, np. brali udział w wielu projektach naukowych i akcjach charytatywnych, konkursach przedmiotowych, wymianach zagranicznych, sami napisali i wystawili sztukę na zakończenie roku szkolnego. O wszystkich tych wydarzeniach można przeczytać na www.splot.info. Zapraszamy.

Paulina Załubka, uczennica klasy II LO „SPLOT” została tegoroczną stypendystką Prezesa Rady Ministrów. Gratulujemy!

Międzynarodowy Instytut Liderów Oświaty “EUreka”:

W tym roku MTO oficjalnie zarejestrowało działalność prowadzoną przez nas od 1991 roku. Utworzyliśmy niepubliczny ośrodek doskonalenia nauczycieli pod nazwą: Międzynarodowy Instytut Liderów Oświaty “EUreka”: www.eureka-instytut.eu.

EUreka zależy na wykształceniu i wspieraniu ludzi mogących zmieniać istniejące struktury szkolne, stosować aktywizujące metody nauczania, uczyć przedsiębiorczości, samorządności i odpowiedzialności społecznej, otwierać szkołę na najbliższe otoczenie oraz na świat, wprowadzać nowe idee oraz zmieniać kulturę szkoły. Stwarzamy pole do radosnej twórczości nauczycieli, układania razem z uczniami scenariuszy ciekawych lekcji, wychodzenia poza teren szkoły w dosłownym i emocjonalnym znaczeniu.

Nauczyciele sądeccy na pierwszych zajęciach EUreki

Prowadzimy szkolenia „szyte na miarę”, dopasowane do potrzeb i oczekiwań uczestników. Po zakończeniu kursu nie zostawiamy naszych słuchaczy samym sobie, lecz asystujemy im w przy wprowadzaniu zmian, konsultujemy, doradzamy i wspieramy w potrzebie. Prowadzimy lekcje pokazowe w „Splocie”. Z opinii wyrażanych przez uczestników wynika, iż ponad 90% z nich pragnie ponownie skorzystać z naszych kursów oraz poleci je swoim znajomym.

Naszymi trenerami są ludzie doświadczeni w pracy z międzynarodowymi grupami nauczycieli, rodziców i dyrektorów szkół. Zajęcia mogą być prowadzone po polsku lub/i po angielsku przez polskich i zagranicznych trenerów. Tworzymy unikatowy mikroklimat kształcenia: szacunek, bezpośredniość, serdeczność i wzajemne zaufanie.

Uczestnikom z poza Nowego Sącza możemy zaoferować tanie noclegi w pokojach gościnnych MTO. Dysponujemy całkowicie wyposażoną kuchenką/klubem z TV i dostępem do Internetu oraz

salami seminaryjnymi, aulą na 100 osób, pracownią komputerową, boiskiem szkolnym i bogatą biblioteką.

EUreka rozpoczęła swą działalność w listopadzie 2013 przygotowaniem grupy nauczycieli do prowadzenia z uczniami tzw. Seminariów Sokratejskich. Zajęcia były prowadzone po angielsku przez światowej sławy trenera, Johna Zolę, którego specjalnie w tym celu sprowadziliśmy ze Stanów Zjednoczonych. Mamy nadzieję, że ta metoda pogłębionej pracy nad tekstem, umiejętnego zadawania pytań, swobodnej wymiany myśli i wzajemnej inspiracji znajdzie zastosowanie w polskich szkołach.

John Zola ...

... i uczestnicy ...

... Seminarium Sokratejskiego

Źródła finansowania / Sources of Funding in 2013

Lp	Źródła finansowania	PLN	%	Sources of Funding
1	Dotacje rządowe: MSZ, MEN	293 858,84	15,66	Government: Polish Ministry of Foreign Affairs, Polish Ministry of Education
2	Dotacje samorządowe	659 570,49	35,14	Local Government
3	Fundacje polskie: Fundacja Solidarności Międzynarodowej, Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży	254 488,00	13,56	Solidarity Found PL, Deutsch-Polnisches Jugendwerk
4	Indywidualni sponsorzy	58 818,10	3,13	Individual Sponsors
5	Usługi edukacyjne: czesne, wpisowe	461 730,00	24,60	Educational Services
6	Inne (wynajem pomieszczeń, odsetki, składki członkowskie, darowizny rzeczowe, różnice kursowe, wpłaty 1%)	148 325,59	7,90	Other (renting facilities, interest, etc.)
RAZEM		1 876 791,02	100	TOTAL

ANNUAL REPORT
Educational Society for Malopolska (MTO)
January – December 2013

MTO is an educational NGO which was founded in 1988 by a group of parents and teachers active in the Solidarity movement. Although geographically the original focus was on Poland, MTO has since expanded its work to Central and South-Eastern Europe, Ukraine, Azerbaijan, Georgia and Belarus. In 2004 MTO received the Polish equivalent of 501 (C)(3) Public Charity Status. MTO is a founding member of “Grupa Zagranica” (Polish NGOs Abroad).

Projects:

I. “Youth Empowered”: Preparation of a group of young local leaders from Dubasari region of Moldova bordering Transnistria to cooperate with one another, to create and implement 11 small projects in their communities and develop a system of ensuring transparency of the authorities decision making process. (Supported by Polish MFA via Solidarity Fund PL: 250 000 PLN)

II. “Jan Karski – Saved Hero”: The extraordinary story of Jan Karski and his connection to Nowy Sącz was brought to life through an exhibition, a conference and educational materials. (Supported by Polish MFA, Citizen Diplomacy Program: 142 000 PLN)

III. “Through Solidarity’s Eye – Second Edition”: 12 journalists of the independent media in Belarus participated in workshops on investigative journalism, worked individually with their Polish counterparts during the 2-week internships with various mass-media in Nowy Sącz, and made a study visits to Krakow and Zakopane. (Supported by Polish MFA: 84 000 PLN)

IV. “The Only Thing Separating Us is the Bug River”: 10 students and 2 teachers from Rechitsa, Belarus experienced Polish culture and active citizenship first-hand in the Malopolska province during a 10-day study visit which included skill-building workshops on solving local community problems and preparation for the contemporary job market. (Supported by Polish Ministry of Education within the program “Cooperation with Polonia and Poles Abroad 2012”: 50 369 PLN)

V. International Student Exchange: The Polish-Israeli youth exchange continued this year with 10 students and two teachers travelling in each direction. The exchange focused on both the culture and traditions of both nations. (Supported by Polish Ministry of Education: 39 500 PLN)

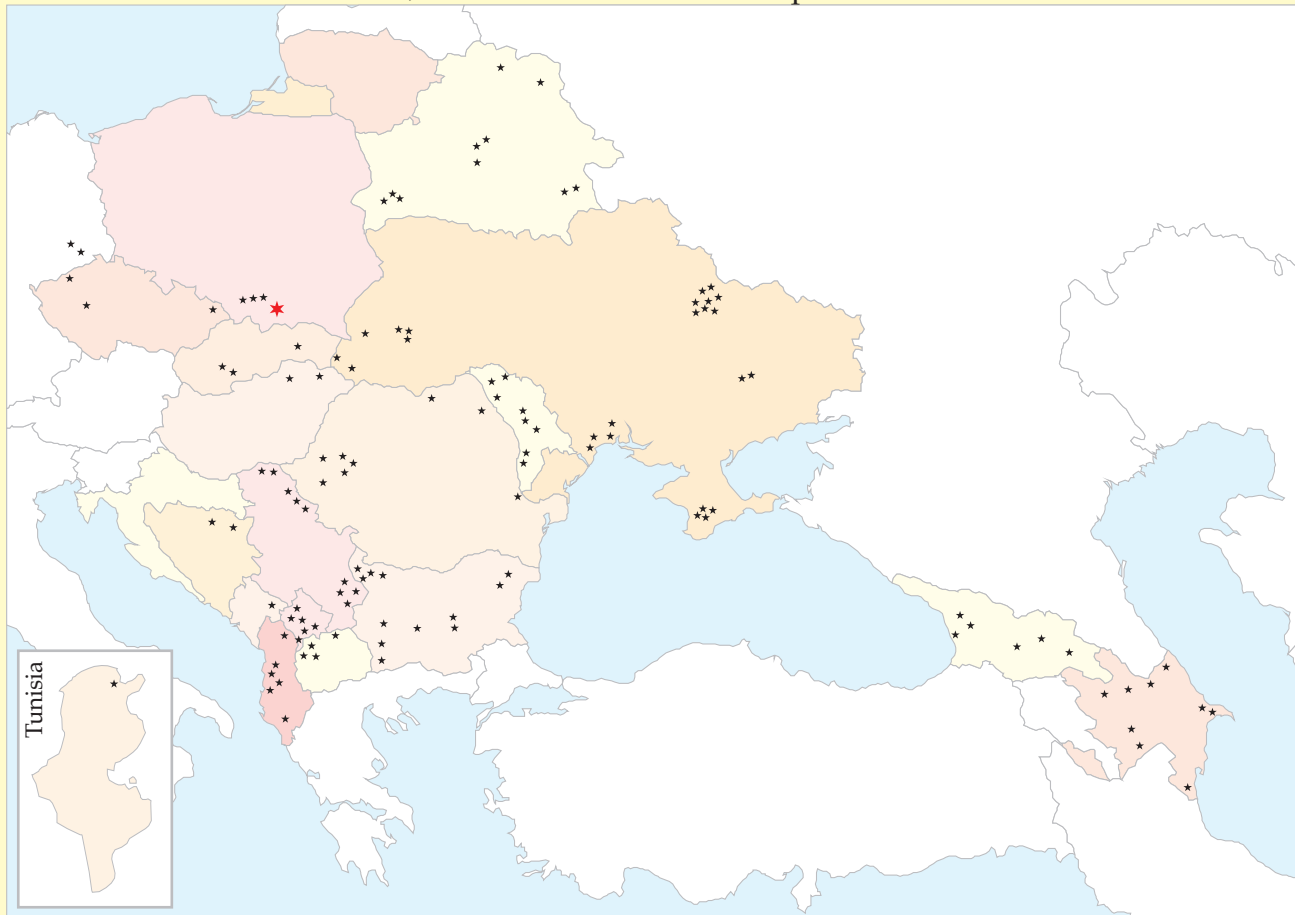
VI. Malopolska Literary Competition for Youth “Splot Quill”: We received 135 texts from 120 young authors who participated in this annual literary competition for prose and poetry. (Supported by Nowy Sącz City: 1 500 PLN)

MTO continues to operate SPLOT, an Independent Middle and High School of Nowy Sącz, created in 1989. It started with 14 students and now has over 130, as well as over 400 graduates who study and work throughout the world.

International Institute for Educational Leaders „Eureka” was created by MTO in 2013: www.eureka-institut.eu. This new entity enables MTO to run accredited trainings for teachers. The first course offering was the Socratic Seminar run in English by a trainer from the US.

Beata Budzik, President

Education is the key to spreading and promoting democratic values in societies striving to create responsible, functional and participatory communities.

By promoting a democratic school environment, innovative teaching methods (teacher training) and responsible citizenship (working in a community) MTO strives to achieve this mission.

Educational Society for Malopolska

Publisher: Małopolskie Towarzystwo Oświatowe (MTO)

ul. Limanowskiego 7; 33-300 Nowy Sącz, Poland; Tel./Fax:++48 18 444 25 57;

Websites: www.mto.org.pl www.paunite.org www.schoolplusnet.org www.wearone.org.pl www.splot.info

mgr Beata Budzik, Prezes - beatabudzik@gmail.com

mgr Julie Boudreaux, Członek Zarządu - julieboudreaux@hotmail.com

dr Alicja Derkowska, Członek Zarządu - alader@hotmail.com

E-mail: mto_poland@hotmail.com Skype: [mto_poland](https://www.skype.com/name/mto_poland)